

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
17. APRIL
1991

Letnik XLV.
Štev. 17. (2599)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.
din. 20

P. b. b.

Minister Scholten

Minister Scholten: „Dvojezična šola v Celovcu mora biti javna!“

Zvezni minister za pouk in kulturo dr. Rudolf Scholten se je ob svojem obisku na Koroškem udeležil tudi občnega zbora Slovenske prosvetne zveze. V pozdravnem nagovoru pa tudi v razgovoru s predstavniki Zveze slovenskih organizacij in SPZ se je izjavil tudi o dvojezičnem pouku v Celovcu. Scholten je dobesedno dejal, da je „vprašanje dvojezičnega pouka v Celovcu mogoče rešiti le v okviru javne ljudske šole!“

Prav tako je zavrnil tudi vse namere ali zahteve, da bi morali starši dokazati svojo pripadnost k slovenski narodni skupnosti,

preden bi dobili pravico, da svoje otroke prijavijo k dvojezičnemu pouku: „Jasno je, da ne sme priti do nikakršnega preverjanja narodne pripadnosti!“

Tudi sicer je dr. Scholten dvojezičnost označil kot prednost, katere naj bi se lahko poslužil vsakdo, glede poročila posebne komisije, ki spremlja uvajanje novega manjšinskega šolskega zakona, pa je dejal, da bo po njegovi predložitvi potrebna temeljita razprava, da pa ne zavrača potrebnih sprememb na področju dvojezičnega šolstva.

Gustav Brumnik predsednik SPZ

Novi predsednik Slovenske prosvetne zveze je dr. Gustav Brumnik. Na to mesto je bil izvoljen pretekli petek, ko je SPZ v Delavski zbornici v Celovcu izvedla svoj redni občni zbor, katerega so se udeležili delegati 32 včlanjenih društev, prisostvovali pa so tudi ugledni gostje, med njimi zvezni minister za umetnost, pouk in šport dr. Rudolf Scholten.

Slovenija se bo 26. junija razdružila od Jugoslavije!

Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan je na srečanju predsednikov jugoslovanskih republik pretekli četrtek na Brdu pri Kranju vse udeležence sestanka in javnost seznanil z odločitvijo Slovenije, da se bo razdružila od Jugoslavije oz. uresničila plebiscitarno odločitev prebivalstva Slovenije z dne 23. decembra lani. Kot termin za popolno osamosvojitve je navedel 26. junij letos, poudaril pa je, da je Slovenija

pripravljena priznati vse republike posamezno ali kot zvezo ter da bo izpolnila vse obveznosti, ki jih ima v okviru SFRJ oz. nasproti drugim republikam. Kučan je s tem v zvezi tudi napovedal pripravo konkretnega predloga za pogajanja s SFRJ oz. za razpravo v posameznih republikah. Izrazil je pričakovanje, da bo razdružitev Slovenije potekala sporazumno in na kulturni način.

Drugi pomemben sklep

srečanja predsednikov jugoslovanskih republik na Brdu pa je izvedba referendumu o bodočnosti Jugoslavije v ostalih petih republikah – Slovenija se je za samostojnost in suverenost že izrekla na referendumu 23. decembra lani – do konca maja letos. Prebivalci republik Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije, Črne gore in Makedonije bodo imeli možnost glasovati za dva modela: za koncepcijo zveze republik suverenih

držav, ali pa za enotno demokratsko zvezno državo, se pravi federacijo v malo spremenjeni obliki.

Koncepcija zveze suverenih držav, kot sta jo predlagala Slovenija in Hrvaška, pridružili pa sta se ji tudi Bosna in Hercegovina ter načelno tudi Makedonija, predvideva medsebojno priznanje obstoječih medrepubliških in sedanjih jugoslovanskih meja, povezovanje (Dalje na 2. strani)

Narodnostni sosvet o ljudskem štetju

Narodnostni sosvet za slovensko narodnostno skupnost pri Uradu zveznega kanclerja bo na svoji prihodnji seji temeljito razpravljal o ljudskem štetju maja letos. Na seji bodo obravnavali vsa vprašanja, ki so povezana s takšnim štetjem, seveda predvsem iz vidika narodnostnih skupnosti v Avstriji. Seja naj bi bila 25. aprila v Celovcu, pričakovati pa je tudi, da bo sosvet o ljudskem štetju 1991 sprejel posebno izjavo.

Vabilo

V sklopu programske diskusije Zveza slovenskih organizacij na Koroškem vabi na predavanje direktorja komisije za človekove pravice Evropskega sveta, dr. Petra Leuprechta:

Evropa jutri:
etnocentristična
ali multikulturalna?

Čas in kraj: petek, 19.
aprila 1991 ob 19.30 uri
v Delavski zbornici
(predavalnica 4) Bahn-
hofstraße 44, Celovec.

Prisrčno vabljeni!

SAK spet v vodstvu

Slovenski atletski klub je spet na vrhu lestvice koroške nogometne lige. V nedeljo je namreč premagal celovski ASK z 1 : 0, medtem ko je Trg proti predzadnjemu Šentvidu igral le neodločeno. Zdaj ima SAK spet točko prednosti, ki jo želi tudi obdržati do konca sezone. Nasploh je imel SAK v nedeljo možnost, da bi izboljšal tudi svoje razmerje golov, toda napadalci, med njimi tudi Lippusch (na sliki levo), so zapravili preveč priložnosti. Več na 12. strani.

Ravnateljska mesta spet mimo zakonov!

Deželni šolski svet oz. koroška deželna vlada pri najnovšem razpisu ravnateljskih mest za nekatere ljudske šole na dvojezičnem območju ponovno ignorira določila manjšinskošolskega zakona ter drugih zveznih zakonov.

V najnovšem odredbenem listu Deželnega šolskega sveta z dne 21. marca 1991 je namreč pod rubriko „Razglasi Urada koroške deželne vlade“ razpisanih več ravnateljskih mest na dvojezičnih ljudskih šolah na veljavnostnem območju manjšinskošolskega zakona, vendar se samo za šolo v Žihpoljah zahteva tudi dvojezična kvalifikacija ravnatelja.

Za ravnateljska mesta na zakonsko opredeljenih dvo-

jezičnih ljudskih šolah v Šentpetru na Vašinjah, Tinjah ter v Vrbi pa v razglasu Deželnega šolskega sveta oz. koroške deželne vlade dvojezična kvalifikacija ni zahtevana! (Dalje na 2. strani)

Ravnanje šolskih oblasti je tudi očitno v nasprotju z izjavami koroškega deželnega glavarja Haiderja, ki je še pred kratkim trdil, da se pri zasedbi definitivnih ravnateljskih mest na dvojezičnih šolah v praksi vsekakor upošteva dvojezična kvalifikacija in da mu je znan le en primer, pri katerem ta ni bila upoštevana.

Predsednik Strokovnega združenja pedagoških delavcev (SZPD) Franc Kukovica je to Haiderjevo (dalje na 2. strani)

HEUTE IM SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite
für unsere deutschsprachigen Leser/innen

Slowenischer Kulturverband: Neuorientierung zur Multikulturalität

Der slowenische Kulturverband /Slovenska prosvetna zveza proklamirte im Rahmen seiner in der Vorwoche stattgefundenen Vollversammlung eine Neuorientierung des Verbandes in Richtung Multikulturalität und Öffnung in das Europa von morgen.

Zur Vollversammlung konnte unter den vielen Ehrengästen Bundesminister Dr. Rudolf Scholten, dem auch ein Memorandum des Kulturverbandes zum Thema zweisprachige Schule überreicht wurde (Seite 7), die Nationalratsabgeordnete Mag. Terezija Stoitsis und Dr. Dieter Antoni, der stellvertretende Minister für Slowenen im Ausland Ivan Martelanc sowie der Leiter der Minderheitenschulabteilung beim Landesschulrat für

Kärnten Franz Wiegele begrüßt werden.

Scholten betonte in seiner Grußadresse die Notwendigkeit der Förderung der kulturellen Entfaltung der slowenischen Volksgruppe in Kärnten und auch die Notwendigkeit der Verbesserung des zweisprachigen Unterrichts an den öffentlichen Schulen.

Den Bericht des Vorstandes erstattete Sekretär Dr. Janko Malle, der auch das Grundsatzreferat auf dieser Vollversammlung hielt.

Zum neuen Obmann des Slowenischen Kulturverbandes wurde Dr. Gustav Brunnik aus Eisenkappel/Železna Kapla gewählt. Er folgt Tomaz Ogris, der die Obmannfunktion vor rund einem Jahr zurückgelegt hatte.

Scholten: Zweisprachige VS in Klagenfurt muß öffentlich sein

Unterrichtsminister Dr. Rudolf Scholten weilte vergangene Woche in Kärnten, wo er unter anderem eine Reihe zweisprachiger Volksschulen besichtigte und an der Vollversammlung des Slowenischen Kulturverbandes/Slovenska prosvetna zveza teilnahm.

Bei der Vollversammlung des Kulturverbandes kam Minister Scholten auch auf die zweisprachige Volksschule in Klagenfurt/Celovec zu sprechen. Dabei betonte er: „Die Frage der zweisprachigen Volksschule in Klagenfurt ist nur im Rahmen einer öffentlichen Volksschule zu regeln.“ Scholten sprach sich auch deutlich gegen alle Pläne und Forderungen nach

einem Bekenntnis zur Volksgruppe als Voraussetzung für das Zugeständnis des Rechtes auf zweisprachigen Unterricht aus: „Es darf keine Form der Überprüfung der Angehörigkeit geben!“

„Europa morgen“: Vortragsabend in Klagenfurt

Im Rahmen der derzeit laufenden Programmdiskussion des Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Kärnten hält der Direktor der Menschenrechtskommission des Europarates, Dr. Peter Leuprecht, ein Referat zum Thema „Europa morgen: Ethnozentristisch oder multikulturell?“ Der Vortrag findet am Freitag, dem 19. April, 19.30 Uhr, in der Arbeiterkammer in Klagenfurt/Celovec, Bahnhofstraße 44 (Saal 4), statt.

Werden auch
Sie Abonnent!

Alpen-Adria Handelsakademie

Vor einigen Tagen stellte der Präsident des Landesschulrates Prof. Hugo Reinprecht, gemeinsam mit dem Landeshauptmann Haider, dem Direktor der Handelsakademie in Völkermarkt sowie Vertretern der Arbeiterkammer, des ÖGB und der Industriellenvereinigung, das Konzept der Alpen-Adria Handelsakademie vor. Die Besonderheiten dieses neuen Modells (Schulversuch!) – es wurde von Lehrern der HAK Völkermarkt entwickelt – sind: drei Fremdsprachen (Slowenisch, Englisch, Italienisch) das fächerübergreifende Integrativfach, Pflichtpraktika im benachbarten Ausland (8 Wochen) und der Schüleraustausch mit Slowenien bzw. Italien.

Mit diesem Konzept soll

vermehrt dem Bedarf am heimischen Arbeitsmarkt Rechnung getragen werden – deshalb wurde die Initiative der völkermarkter HAK von Arbeitnehmer- als auch Arbeitgeberseite begrüßt. Die Alpen-Adria HAK soll vor allem jene Schüler ansprechen, die von der zweisprachigen HAK in Klagenfurt wegen fehlender Slowenischkenntnisse nicht aufgenommen werden können. Somit stellt sie zweifelsohne eine Bereicherung des am Bedarf orientierten Bildungsangebotes in Kärnten dar. Wenn sich der Standort Völkermarkt durchsetzt, dann könnten auch die benachteiligten Grenzbezirke Völkermarkt und Wolfsberg von neuen wirtschaftlichen Impulsen profitieren.

Simon Wiesenthal opozarja Peterleta

Predsedniku slovenske vlade Lojzetu Peterletu se je s pismom oglašil znani avstrijski lovec na nacistične zločince Simon Wiesenthal. Zanimalo ga je, ali slovenska vlada res pripravlja spremembo predpisov, ki bi odpravili vse olajšave in ugodnosti za nekdanje borce.

Wiesenthal v pismu dodaja, da tega ne more verjeti, saj bi Slovenija s tem postala izjema v primerjavi z drugimi deželami, ki nekdanjim borcem za svobodo svoje domovine zagotavljajo materialno odškodnino. Opozoril je, da bi to lahko bil povod za mednarodno intervencijo proti morebitnemu sprejetju takšnega zakona.

V odgovoru znanemu avstrijskemu strokovnjaku je slovenska vlada v celoti demantirala vesti, da se pripravlja

zakonodaja, ki bi oškodovala udeležence NOV, ki so na strani zavezniške koalicije sodelovali v boju proti nacifšizmu.

Vlada poudarja, da je bilo že ob nastopu mandata v programskih usmeritvah poudarjeno, da bo izvršni svet spoštoval ustavne in zakonske določbe o posebnem družbenem varstvu borcev, vojaških in civilnih invalidov ter drugih udeležencev vojne.

Vlada dodaja, da pa bo treba po osamosvojitvi države Slovenije ob pripravi nove zakonodaje proučiti vse pobude in predloge za sprejetje najustreznejših rešitev, ki jih – ko gre za varstvo teh kategorij prebivalstva – poznajo tudi druge evropske države.

B.S.

Spet mimo zakonov

(Nadaljevanje s 1. strani)

izjavo odločno zavrnil. „Resnica je, da število enojezičnih ravnateljev na dvojezičnih šolah iz leta v leto narašča. V okraju Velikovec na primer znaša odstotek ravnateljev brez dvojezične kvalifikacije že okrog 25 odstotkov“, je poudaril Kukovica.

Predsednik SDPD je v zvezi z uresničevanjem zakonskih določil nadalje omenil primer ljudske šole v Tinjah, ki spada pod manjšinskošolsko zakonodajo in bi morala biti dvojezična. Na tej šoli sta bili za šolsko

leto 1990/91 dve prijavi k dvojezičnemu pouku, po izjavi (enojezičnega) ravnatelja pa dvojezični pouk na tej šoli ni mogoč, ker ni učiteljice z ustrezno dvojezično kvalifikacijo. Za odpravo takega stanja niso prav nič ukrenile tudi šolske oblasti, tako da na šoli ni dvojezičnega pouka. Ali bodo zanj poskrbele za šolsko leto 1991/92, je sedaj še povsem nejasno in to kljub temu, da je ravnatelju že znano, da bodo tudi v prihodnjem šolskem letu na tej šoli spet prijave k dvojezičnemu pouku...

Na južnem Koroškem vedno več urejenih občinskih odborov

Tudi v preteklem tednu so v nekaterih občinah izvedli svoje prve seje po občinskih volitvah. Tokrat so kot posledica neposrednih volitev županov sicer odpadle predhodne „kupčije“ za mesta županov, toda v ostalem so predstavniki strank slej ko prej vezani na posamezne dogovore, če želijo izvesti svoje programe. Torej so tako imenovane konstitutivne seje dostikrat le formalnega značaja.

Kot „zgodovinski uspeh“ je Janko Zwitter označil dejstvo, da je Volilna skupnost v Straji vasi prvič na volitvah iz lastne moči dosegla mesto drugega podžupana. Za to se je kot novi drugi podžupan zahvalil vsem volilem, ki so po njegovem mnenju s tem

tudi potrdili željo, da bi občina ohranila in negovala svojo posebnost, namreč dvojezičnost prebivalstva. Zato je za v prihodnje izrekel željo, da bo v občini ustvarjeno takšno sodelovanje, da slovensčina ne bo predmet političnih sporov, temveč da jo

bodo vsi sprejeli tudi kot dodatno možnost in kvaliteto: „Živimo ob tromeji. Ta lokacija daje občini prednosti. Zato je potrebno ta kapital koristiti in razvijati, in tako odpirali pot v bodočnost tudi mladini. To pa bo mogoče le, če se bomo tudi med seboj spoštovali!“

Novi župan Josef Tschikof (SPÖ) je v svojem nastopnem govoru predstavil nekaj točk razvojnega programa za (po odcepitvi Ziljske Bistrice) zdaj manjšo občino in se zahvalil tudi dolgoletnemu županu Augustu Millionigu (ÖVP) za njegovo delovanje, kateremu se je moral odreči iz zdravstvenih razlogov. Zaprišeg je tudi prvi podžupan Rudolf Schaubach (ÖVP), občinski svet pa je tudi izvolil člane raznih pododborov. V vseh je Volilna skupnost zastopana s po enim članom, Joz Schnabl predseduje kontrolnemu odboru, Janko Zwitter pa pododboru za šport, kulturo in vzpenjače.

Odbornika Joz Schnabl in Janko Zwitter (VS-Straja vas).

Slovenija...

(Nadaljevanje s 1. strani)

na področju gospodarstva z možnostjo carinske in monetarne unije. Ta koncepcija bi nadalje tudi zagotavljala skupno varnost v primeru zunanega napada na te države ter pravice in svoboščine posameznikov, narodov in narodnosti.

Druga koncepcija, zvezna država, ki jo podpirata edinoletna Srbija in Črna gora, pa predvideva, da bi skupne funkcije, za katere bi se dogovorili, opravljali zvezni organi relativno samostojno. Skupno bi bilo varstvo pravic in svoboščin, gospodarstvo, obramba in varnost ter mednarodni odnosi. Vojska pa bi bila zaključena enota, sestavljena iz zvezne in republiških armad.

Poleg slovenskega predsednika Milana Kučana je na nočni tiskovni konferenci tudi hrvaški predsednik dr. Franjo Tuđman izjavil, da se bo njegova republika, če ne bo dogovora najkasneje do 30. junija letos, prav tako razdružila od SFRJ. V posebno neprijetni situaciji se je po tem srečanju znašla Bosna in Hercegovina, saj vse kaže, da bo izvedba referendumov prav v tej republiki zelo problematična, ker v njej živi znatno število tako Srbov kot tudi Hrvatov. Stališča oz. ocene predsednika Bosne in Hercegovine Alije Izetbegovića o tem sklepu ni bilo možno izvedeti, ker je zaradi nujnih obveznosti predčasno odpohtoval in se ni udeležil tiskovne konference.

Prihodnje srečanje predsednikov republik bo na Ohridu v Makedoniji.

Ivan Lukan

Benediktinski samostan v Šentpavlu v Labotski dolini je najstarejši na Koroškem. Prav ta samostan še danes šteje med pomembna duhovna in kulturna središča v tem prostoru. Letos praznuje 900. obletnico svojega obstoja in kulturnega delovanja – ob tej priložnosti pa bodo široki javnosti prvič dostopne dragocenosti, ki so si jih doslej lahko ogledali le redki poznavalci samostana. V 28 samostanskih prostorih se bodo obiskovalci lahko seznanili s koroško zgodovino, z bogastvom kulture, z odprtostjo in povezanostjo benediktinskega samostana z evropskim dogajanjem. Odprtje razstave bo 27. aprila, ogledate pa si jo lahko do 27. oktobra vsak dan od 9. do 17. ure.

V Šentpavlu pripravljajo razstavo ob 900-letnici benediktinskega samostana

Pripravili Andreja Wieser in Štefka Vavti

Na razstavi bo med drugim videti dela velikih mojstrov kot so Rembrandt, Dürer in Rubens, ogledali pa si boste lahko tudi eno najlepših, najbogatejših in najdragocenejših grafičnih zbirk Evrope, ki med drugim obsega tudi grafike novejših in sodobnih umetnosti.

Benediktinski samostan – središče znanosti in kulture

Na razstavnem prostoru, ki je urejen v baročnem slogu, bodo razstavljalci predstavili pomembne kraje zahodne umetnosti in razne srednjeveške dragocenosti.

Nekako pred desetimi leti so se benediktinci zaprosili na takratnega deželnega glavarja Leopolda Wagnerja, da bi se dežela vključila v priprave za razstavo dragocenosti, ki so jih v teku stoletij zbrali v samostanu. Takrat sicer do razstave ni prišlo, vendar pa so redovniki začeli podrobneje načrtovati obnovo samostana in ob tem konkretizirali tudi zamisel o razstavi. Vse priprave so bile usmerjene v čas okrog jubilejne obletnice, namreč letošnje 900-letnice obstoja samostana.

Seveda so stroški takšnega obsežnega projekta visoki. Šentpavel in benediktinski samostan kot organizatorja sta se zato za finančno pomoč obrnila na deželno in zvezno vlado in skušala pridobiti tudi razne sponzorje (veliki koroški industrijski obrati, posojilnice idr.) Doslej sta zbrala menda že okrog 40 do 50 milijonov šilingov, vendar pa jima še ni uspelo pokriti vseh stroškov, ki so nastali ob pripravi razstave: benediktinci, razni znanstveniki in učitelji delajo na njej že približno pet let.

„Koroška zakladnica“ v krizni Labotski dolini

„Koroška zakladnica“ v krizni Labotski dolini

Sprva so prireditelji hoteli razstavo imenovati „Lux regionis“, končno pa so se zedinili za naslov „Koroška zakladnica“. Zakladnica, ki bo popeljala obiskovalce v izjemno atmosfero, jih seznanila s sijajem kulturnega delovanja benediktinskega reda. Med baročnimi in roman-

skimi stenami bodo obiskovalci občutili duhovno moč, silo in hotenje časa, v katerem so benediktinci doživeli svoj razcvet.

Labotska dolina, ki je znana kot krizno območje, saj je eno izmed gospodarsko najbolj zapostavljenih območij na Koroškem, in mesto Šentpavel sta od vsega začetka kazala pripravljenost za sodelovanje. Šentpavel sam je v ta projekt doslej investiral okrog 15 milijonov šilingov, in sedaj je v tem kraju težko najti gostilničarja, ki ne bi razširil oziroma obnovil svoje gostilne....

Pričakovanja so torej velika in prireditelji upajo, da si bo razstavo ogledalo okrog 100.000 obiskovalcev, veliko pa jih pričakujejo tudi iz sosednih dežel, iz Slovenije in Italije.

Prireditelji pa računajo s požitvijo turizma in gostinstva v tej regiji tudi po zaprtju razstave, saj nameravajo na njeni osnovi razviti neke vrste stalni muzej.

Poseben program za najmlajše

Da program razstave ni

ozek, ne nazadnje priča tudi dejstvo, da so prireditelji od vsega začetka upoštevali tudi najmlajše, otroke do 14. leta. Zanje so pripravili posebno pedagoško vodenje: učitelji in študentje, ki bodo skozi razstavne prostore vodili otroke in mladino, bodo v prvi vrsti skrbeli za to, da otrokom ne bo dolgčas, igraje jih bodo vključevali v dogajanje in jim tako skozi igro posredovali tudi koroško zgodovino.

Težišče razstave pa bo brez dvoma namenjeno benediktinskemu redu. Obiskovalci bodo zvedeli, kako je samostan zgrajen, kako poteka samostansko življenje, ogledali si bodo samostanske celice, oblačila benediktincev ipd., otrokom pa bo zagotovo najbolj všeč igra „iskanje zakladnice“, ki so jo zanje pripravili prireditelji.

Benediktinci imajo že dolgo zgodovino

Benediktinski red ima svoje korenine že nekako v letu 500, takrat se je namreč Benedikt iz Nursije naselil na Monte Cassinu, odtod pa se je benediktinski red razširil po vsej Evropi. Naloga benediktinskega redovništva je poglobljanje in življenje pod geslom „ora et labora / moli in delaj“. Pomembne benediktinske lastnosti so skromnost, molk, molitev, pastoralno delo in težko telesno (ročno) delo. Velike zasluge pa so si benediktinci iz Šentpavla pridobili tudi pri raziskovanju zgodovine in v šolstvu: leta 1809 so ustanovili gimnazijo v Šentpavlu, pozneje so ji priključili še konvikt. Gimnazija je že od vsega začetka slovela kot ena izmed pomembnejših izobraževalnih ustanov na Koroškem. Prav to gimnazijo so med drugimi obiskovali tudi znani glasbenik Hugo Wolf, igralec Paul Hörbiger, slovenski avtor Janko Mesner idr. Slednji je v svojem dnevniku „Živela nemčija“ zapisal tole:

„20.12.1938

Danes so nacionalsocialisti prevzeli tudi Konvikt, ta naš novi dom. Že zjutraj so vdrli v našo hišo profesorji in ravnatelj Borowsky, pregnali vse naše prefekte – Huberja, Zimolina, Steinhauerja in Dollingerja, poštene duhovnike, našega gospoda ravnatelja Brunnerja in vse sestre, ki so materinsko skrbela za „svoje“ študente....Slovenski tovariši smo vsi protestirali, da se nam dela velika krivica, saj je Bog rekel apostolom, naj širijo sveto vero.... Namesto sester je prišlo v konvikt kakih šest do osem nemških kmečkih deklet iz okolice Šenpala za kuhinjo in čiščenje, vodstvo gospodinjstva pa je prevzela neka diplomirana učiteljica dr. Hanni!“

„Za telesni razvoj bodo v „Schülerheimu Franza Koppa“ (tako imenujejo zdaj Konvikt benediktincev) že skrbeli, za duševnega pa, ki je vsaj tako važen, bomo morali skrbeti čisto sami.“

Oltar neznanega koroškega mojstra je nastal okrog l. 1460.

Lesen kip sv. Jožefa je nastal v 18. stoletju.

Minister Scholten je obiskal Mohorjevo ljudsko šolo...

Prvi stik ministra z dvojezično šolo

Zvezni minister za šolstvo, kulturo in šport dr. Rudolf Scholten je minuli petek poleg udeležbe na občnem zboru Slovenske prosvetne zveze obiskal tudi nekaj dvojezičnih šol, da bi na kraju samem spoznal tovrsten pouk. Spored obiskov je prišel v Mohorjevo ljudski šoli v Celovcu, nadaljeval pa ga je v Lipi pri Vrbi, Šentjakobu in v zavodu šolskih sester v Šentpetru. Ob robu pa je opravil tudi krajši razgovor s predstavniki NSKS, KKZ in Mohorjeve, v katerem je zarisal svoje meje: „Mislim, da je moja predhodnica, ministrica Hawličkova, precej storila za dvojezično šolstvo. To bo zame mera, ki jo bom težko dosegel.“

Program obiskov na šolah pa ni bil poglobljen. Minister, ki za razliko od Hawličkove ni šolnik, je hitel iz razreda v razred, sprejemal prisrčne dobrodošlice, srečal pa se je tudi z živčnostjo otrok in nekaterih učiteljev. Tako je spoznal le del stvarnosti na dvojezičnih šolah, ne pa dejanskih problemov, ki nastajajo v vsakdanji praksi. Čeprav so kot kontrastna primera izbrali ljudski šoli v Lipi in Šentjakobu – na prvi je pouk z asistenčnim učiteljem, na drugi so razredi ločeni –, pa minister ni mogel spoznati, v čem je bistvena razlika in za kaj so npr. otroci prikraj-

šani ob eni ali drugi obliki, še posebej ker organizatorji razprave o dvojezičnem šolstvu tega očitno tudi niso želeli. Edino tako si je mogoče razlagati, da Scholten na svoji „turi“ ni srečal niti kakega predstavnika Strokovnega združenja pedagoških delavcev niti kakega govornika združenja staršev,...

Končno je torej ministru ostal le bežen vtis, morda ta ali ona simpatična slika, tako da seveda tudi na tiskovni konferenci ni mogel kaj veliko povedati. Izpostavil je le, da se je „treba k dvojezičnemu pouku enostavno priznavati, ne pa samo dajati hitrih obljub“. Že v tem, da se otrok lahko uči dveh jezikov, vidi „veliko prednost“, sicer pa misli, da bo treba pozorno prebrati „poročilo spremljevalne komisije, temeljito prediskutirati in nato sprejeti dokončno obliko.“ Prav v slednjem vprašanju je bil še najbolj konkreten, ko je zatrdil, da se „na noben način ne izrekam proti spremembam, v kolikor bodo dejansko potrebne.“ Sicer je načelno pozdravil tudi zamisel o alpejadranski trgovski akademiji v Velikovecu in se pozitivno izrazil za večjo kulturno izmenjavo med Koroško in Slovenijo, za katero pa trenutno še ni denarja.

-ma

SJK zahteva več sredstev za izobraževanje kmetov

Na občnem zboru Koroške kmetijske zbornice pretekli teden v Celovcu so svetniki vseh strank soglasno odobrili zbornični obračun za leto 1990 v višini skoraj 190 milijonov šilingov. Kljub za dva milijona šilingov manjšim dohodkom iz zborničnih prispevkov, kot je bilo predvideno v proračunu, je kmetijski zbornici vendarle spet uspelo znižati primanjkljaj v primerjavi s preteklimi leti.

IVAN LUKAN

Do obračuna oz. aktualnih kmetijskih vprašanj sta svoji stališči zavzela tudi odbornika Skupnosti južnokoroških kmetov Janko Zwitter ter dipl. inž. Štefan Domej. Poudarila sta, da se bo SJK tudi v prihodnosti zavzemala za konstruktivno sodelovanje v tem interesnem zastopstvu kmetov in kmetov na Koroškem, na predložen obračun pa sta imela tudi kritične pripombe.

Dipl. inž. Domej je kritiziral, da v lanskem letu kmetijska zbornica ni izplačala v proračunu predvidene vsote v višini dveh milijonov šilingov za kmete, ki so se znašli v stiski, ampak le 1,7 milijona šilingov.

SJK je tudi poudarila, da je proti vsakemu povišanju zborničnega prispevka, ker se zdaleč niso izčrpani vsi finančni viri, tako na deželni kot na zvezni ravni. Domej je s tem v zvezi od dežele Koroške zahteval povečanje letne pod-

pore kmetijski zbornici, isto pa je zahteval tudi od ministrstva za kmetijstvo na zvezni ravni. S tako povečano finančno podporo bi Koroška kmetijska zbornica lahko razrešila in okrepla izobraževalno in posvetovalno dejavnost, organizirala strokovne seminarje itd.

S strani socialističnih kmetov je bilo slišati kritiko v isto smer, v zvezi z novim volilnim redom za volitve v kmetijsko zbornico jeseni letos pa se je njihov govornik Prettner izrekel za širok sporazum, v katerem naj bi bili upoštevani tudi kmetje in kmetice z dodatno zaposlitvijo.

Predsednik kmetijske zbornice, ekonomski svetnik Valentin Deutschmann, je v svojem odgovoru pojasnil, da je bila vsota za podpore kmetom v stiski nižja, kot je to predvideval proračun, zato, ker je dežela v letu 1990 preko kmetijske zbornice prispevala za socialne namene skoraj 800.000 šilingov. Pod vprašaj pa je postavil ta čas

veljavne smernice za take podpore ter tudi njihovo višino.

Glede zvišanja zborničnega prispevka pa je predsednik koroške kmetijske zbornice zagotovil, da v času njegovega predsednikovanja do takega zvišanja ne bo prišlo ter da za tak ukrep ta čas tudi ni vzroka. Razprava o tej temi bi postala aktualna tedaj, ko bi se delovno področje kmetijske zbornice bistveno spremenilo in bi zbornica morala prevzeti dodatne funkcije, je poudaril predsednik kmetijske zbornice.

Glavni referat na letošnjem občnem zboru Koroške kmetijske zbornice je imel predsednik predsedniške konference kmetijskih zbornic v Avstriji, državni poslanec ljudske stranke Rudolf Schwarzböck. Zavzel se je za ohranitev kmetijske zbornice kot strokovnega in političnega zastopstva kmečkega prebivalstva v Avstriji ter za socialno partnerstvo. Strankarskopolitični cilji različnih frakcij pa naj bi bili podrejeni skupnim ciljem oz. interesom kmetov in kmetice. Glede bodoče gospodarske ureditve v Evropi pa je Schwarzböck poudaril, da se mora Avstrija vključiti v skupni evropski trg, da pa pri tem ne sme sprejeti enostranske zahteve Evropske skupnosti, ampak priti do sprejemljivega kompromisa, ki bo v prid avstrijskemu kmetijstvu.

Nov šolski poskus: trgovska akademija Alpe – Jadran

V sredo pretekli teden je predsednik deželnega šolskega sveta prof. Hugo Reinprecht skupaj z deželnim glavarjem Haiderjem, učitelji trgovske akademije v Velikovecu in predstavniki sindikata in industrije na tiskovni konferenci v Celovcu predstavil zanimiv šolski poskus. Nekaj angažiranih mladih učiteljev velikovške trgovske akademije na čelu z ravnateljem dr. Aistleitnerjem je v soglasju s pristojnimi organi in uradi na deželni in državni ravni pripravilo koncept trgovske akademije Alpe-Jadran.

V projekt je bil vključen tudi mag. Toni Schellander, ki v tem novem šolskem tipu vidi enkratne možnosti, da se slovenščini in italijanščini v koroški javnosti pripisuje tisto mesto, ki jima pristaja v prostoru Alpe-Jadran. Tako Reinprecht kot tudi Haider sta pohvalila iniciatorje, ker so od vsega začetka v svojo dejavnost vključevali tudi pristojne urade. Konkretnosti v učnem načrtu pa so: intenzivnejše strokovno izobraževanje v tujih jezikih, predvsem v slovenščini in italijanščini, integrativni predmet, ki bo združeval obratno

ekonomijo, gospodarsko informatiko, računstvo, obdelavo podatkov in tuje jezike, obvezna praksa v inozemstvu (Slovenija, Italija) in izmenjava dijakov v prostoru Alpe-Jadran.

Šolski poskus sta pozitivno ocenila tudi zastopnika socialnih partnerjev, ki vidita v tem, potrebam v prostoru Alpe-Jadran prirojenem izobraževanju na eni strani nove možnosti za industrijo, na drugi strani pa tudi prednosti za delojemalce (boljša strokovna kvalifikacija!).

Ravnatelj in učitelji velikovške trgovske akademije so v tej zvezi izrazili željo, da bi bil Velikovec sedež tovrstnega izobraževanja. Za to govori tudi ocena, da bi z njim dobila nove impulze tudi gospodarsko zastopljena okraja Velikovec in Wolfsberg.

Vse kaže, da se bo šolski poskus pričel že jeseni. S svojo odprtostjo v prostor Alpe-Jadran pa bo – poleg dvojezične trgovske akademije v Celovcu – brez dvoma pomemben dejavnik na področju poklicnega izobraževanja.

Štefka Vavti

Univ. prof. dr. Prunk

Zanimivo predavanje

Predavanje, ki ga je Club tre popoli priredil aprila meseca, je bilo namenjeno zgodovini. Šlo je za narodnostne konflikte v Sloveniji, za vzroke in razvoj. Prireditelj je za referenta pridobil znane zgodovinarja, univerzitetnega profesorja dr. Janka Prunka iz Ljubljane.

Prof. Prunk je nazorno osvetlil in analiziral obdobje slovenske zgodovine v letih med 1848 in 1918, torej burni čas slovenskega narodnega osveščanja in njegove politične rasti ter boj za slovensko državo v okviru Habsburške monarhije.

...in učence ljudske šole v Lipi pri Vrbi.

V konferenčni dvorani Delavske zbornice v Celovcu je minuli petek potekal redni občni zbor Slovenske prosvetne zveze, centralne kulturne organizacije koroških Slovencev, v katero je včlanjenih 35 krajevnih prosvetnih društev z Zilje, Roža, z Gurin Podjune. Vabilu upravnega in nadzornega odbora se je odzvalo daleč preko sto delegatov in delegatov (32 zastopnikov društev) in vrsta uglednih gostov.

Občni zbor je odprl poslušajoči predsednik dr. Gustav Brunnik. Ta je ugotovil sklepčnost občnega zbora in pozdravil delegate in goste, med njimi zveznega ministra

Častni gostje in delegati občnega zbora Slovenske prosvetne zveze.

Predsedstvo

Predsednik: dr. August Brunnik, prva podpredsednica: dr. Helena Verdel, drugi podpredsednik: Hanzi Weiss, tajnik: dr. Janko Malle, blagajničarka: Mira Šmid.

Nadzorni odbor

Kokot Andrej, Celovec; Lipuš Franc, Šentlupš; Mečina Joži, Na gori; Močnik Albert, Šmihel; Pavlič Folti, Hodiše; Wrulich Stanko, Radiše; dr. Franci Zwitter, Celovec.

Občni zbor SPZ – krepitev lastnih sil in uveljavljanje v širšem avstrijskem prostoru

za umetnost, pouk in šport dr. Rudolfa Scholtna, namestnika ministra slovenske vlade za Slovence po svetu Ivana Mertelanca, zastopnika namestnika deželnega glavarja in kulturnega referenta, poslanca Dietra Antonia, državnozborsko poslanko in referentko zelenih za manjšinska vprašanja Terezijo Stoisić, tajnika Zveze kulturnih organizacij Slovenije Vojka Stoparja, vodjo biroja za manjšinska vprašanja pri deželni vladi dvornega svetnika dr. Pavla Apovnika, predsednika Krščanske kulturne zveze dr. Janka Zerzerja, predsednika Zveze slovenskih organizacij dipl. inž. Feliksa Wieserja, vodjo manjšinskega oddelka pri deželnem šolskem svetu Franca Wieceleja in druge.

Za vodjo občnega zbora je bil izvoljen dr. Vladimir

Wakounig, ki je najprej dal besedo tajniku dr. Janku Malleju. Ta je v svojem poročilu obravnaval osnovna vprašanja kulturnega delovanja koroških Slovencev, dopolnili pa so ga še mag.

Meta Domej, Jožko Hudl, dr. Helga Mračnikar, dr. Maja Haderlap, Angelika Hödl in dr. Mirko Wakounig, ki so predstavili problematiko slovenske študijske knjižnice, glasbene šole, revije mladje,

Kulturne iniciative na Koroškem in dvojezičnega šolstva. O slednjem je dr. Wakounig ministru Scholtnu izročil memorandum o potrebah reforme dvojezičnega šolstva na Koroškem. Za njimi so občni zbor pozdravili gostje, med njimi zvezni minister dr. Rudolf Scholten. O izjavah gostov poročamo na posebnem mestu, vendar pa naj poudarimo, da je udeležba zveznega ministra in drugih uglednih gostov dala občnemu zboru poseben pečat.

Občni zbor Slovenske prosvetne zveze je bil načrtovan v dveh delih in – kar doslej ni bilo običajno – odprt za javnost. Tako so številni gostje in tisti, ki so se udeležili iz zanimanja za kulturno delo, lahko sledili poročilom in celotnemu poteku občnega zbora SPZ, ki je s tem

demonstrirala svojo odprtost tako znotraj narodne skupnosti kot nasproti koroški in širši avstrijski javnosti. Simultano prevajanje je nemško govorečim udeležencem omogočilo razumevanje poročil in razprave na zboru.

Delegatom in udeležencem je bilo na voljo pripravljeno gradivo, v katerem je bila zajeta dejavnost SPZ v času od zadnjega občnega zbora, pri čemer je treba posebej omeniti obsešno poročilo tajnika, pregled prireditev ter dejavnosti omenjenih delovnih področij.

Razprava po poročilih v drugem delu občnega zbora se nikakor ni mogla razviti. Kazalo je, da so bile stvari v prvem delu že tako dorečene, da udeleženci skoraj niso imeli kaj dodati. Nekako resignirano je svoje občutke (dalje na 6. strani)

Mirko Wakounig izroča ministru Scholtnu memorandum.

Delček iz bogatega programa SPZ v preteklih letih

Izdaja knjižnega daru, osrednji koncerti, pisateljska srečanja na Obirskem, Prešernove proslave, večje gledališke prireditve in še več drugih dejavnosti so del rednega programa Slovenske prosvetne zveze, brez njih si ni več mogoče zamišljati kulturnega delovanja koroških Slovencev. Vendar pa to še zdaleč ni vse, o tem ne nazadnje pričaja pregled, ki ga je SPZ ob letošnjem občnem zboru pripravila o svoji dejavnosti v preteklih letih.

Program Slovenske prosvetne zveze v preteklih letih je bil obširen: poleg svojega rednega programa je v njem najti še vrsto manjših predstav in prireditev, ki so nastajale v sodelovanju s kulturnimi društvi na podeželju, nadaljujemo pa ga lahko še z različnimi dvojezičnimi prireditvami, ki jih je pripravila skupaj z koroškimi/avstrijskimi kulturnimi in drugimi skupinami, z gostovanji doma in preko meje in organizacijskimi ter izobraževalnimi

dejavnostmi. V letu 1987 lahko brez dvoma štejemo med največje prireditve uprizoritev „Miklova Zale 87“ na prostem, avgusta v Svatnah in pozneje še v Celju, in osrednji koncert, ki ga je SPZ pripravila pod naslovom „Postali smo tujci“ (budniške in domoljubne pesmi). K izobraževalni dejavnosti pa lahko štejemo vrsto predavanj na temo „Kakšno solo vsiljujejo tri stranke“ in seminar „Odnos mladine do kulture“, ki ga je

pripravila skupaj z Zvezo slovenskih kulturnih društev iz Trsta.

Omenili smo že, da je SPZ precej aktivna tudi na področju dvojezičnih prireditev. Te so brez dvoma pomemben dejavnik za medsebojno razumevanje in spoznavanje obeh narodnosti na južnem Koroškem. Leta 1988 je bilo takih predstav kar več: v igredi so si na primer ljubitelji filma v Alternativnem kinu v Celovcu lahko ogledali več slovenskih filmov, v to vrsto pa je treba šteti še vse prireditve pod naslovom „Dober večer, sosed!“

Spominski prireditvi „Ne izrujete nam korenin“ ob 45. obletnici izseljevanja in Bilanca 1938 – 1988 ob 50-letnici anšlusa in prireditev ob 50-letnici smrti Vinka Poljanca so samo pomembnejše prireditve, ki jih je pripravila ali pri njih sodelovala SPZ.

Novo leto se za Slovence in Slovenko prične s tradicionalnim „Slovenskim plesom“, ki je že utečen program SPZ. Poleg vsakoletnih prireditev pa je bilo leto 1989 v veliki meri posvečeno tudi

mladim in najmlajšim. Omenim naj le razne lutkovne predstave, seminar za mladino „Mladina išče svoja pota“ ipd. Zanimanje pa sta zbudila tudi osrednji koncert in simpozij na temo „Koroška ljudska pesem v svoji glasbeni in jezikovni avtentičnosti“. Med večje prireditve na gledališkem področju pa je štela tudi krstna uprizoritev igre „Buge waz primi gralva Venus“.

Lani pa se je brez dvoma med največje kulturne prireditve na južnem Koroškem uvrstila uprizoritev igre „Po-

žganica“ v Spodnjih Vinarah pri Šentprimozu (pet predstav). Med večje prireditve pa lahko štejemo še proslavo ob 10-letnici kulturnega doma „Danica“ v Šentprimozu, gledališko srečanje na Brnci in predstavitev knjige „Spuren-suche“ – pri vseh teh pa je SPZ sodelovala kot soprirediteljica.

Ena letošnjih večjih prireditev, ki so zbudile zanimanje v koroški javnosti pa je bila podelitev Rizzijeve nagrade pred nekako dvema mesecma.

St. V.

Prizor iz uspele predstave „Buge waz primi“.

KOMENTAR

PRVI KORAK

Minister Scholten ima samo delne zasluge za letošnji precej drugačen občni zbor Slovenske prosvetne zveze. V njej je že dalj časa čutili močna prizadevanja za drugačno pojmovanje slovenske kulture na Koroškem, njeno vrednotenje in pripisovanje njenega pomena za slovensko skupnost. Nekateri prvine, kot so narodnoobrambni boj, bogata zgodovinska tradicija, pesem kot zagotovilo njenega obstoja in razvoja, reproduciranje kulture za vsako ceno, so presežene z iskanjem novih oblik, izraznosti, ustvarjalnimi hotenji, odpiranjem v koroški in avstrijski prostor...

Emocionalno zapiranje in navznotrajšnja solzavost se umikata argumentirani ekspanziji, integraciji v širše družbene tokove in iskanju ustreznega mesta v avstrijskem in vseslovenskem kulturnem dogajanju. Najbrž je že minil čas, ko smo s svojo kulturo zbuvali sočutje pri sosedih, med seboj pa se potrjevali v svoji melanholiji in kulturnem samobolju.

Tak spremenjen odnos pa se nujno odraža tudi v načinu za uveljavljanje kulture, v spremenjeni metodologiji in taktiki. Pristop in utemeljevanje sta postala precej bolj intelektualna, jasna, argumentirana. Tak je bil tudi prvi del občnega zbora SPZ. Njegovim snovalcem je treba priznati, da so ga perfekcionirali, izpeljali dosledno, na nivoju, ki slovenski kulturi pripada. Goste, predvsem pa kulturnega ministra, so zasuli s ploho argumentov in zbudili tudi ustrezne odmeve. Scholtnova refleksija ga je potrdila že na samem občnem zboru.

Ob tem pa SPZ seveda ne bi smela preslišati pripombe delegata, da se je ob takem načinu čutil povoženega, poučenega, ... pa tudi ne prezreti stiske nekaterih kulturnikov, ki se ob spremenjenih pogledih negotovo opletajo med folklorizmom in iskanjem novih, ustrežnejših oblik. Čimprej bi bilo treba tudi razjasniti pojem interkulturalnosti in ljudi razbremeniti strahu pred njim.

Občni zbor je odprl probleme, začrtal teoretično jasno linijo, udeleženi pa jo bodo morali ljudje v društvih, v kulturnih skupinah in iniciativah. Storjen je bil le prvi korak.

Jože Rovšek

Krepitev lastnih sil in uveljavljanje

(nadaljevanje s 5. strani)

izrazil predsednik SPD Danica Stanko Wakounig, ki je dejal, da so referenti udeleženci „dobesedno pohodili, povozili, jih poučili, da je njihovo delo le folklorizem“, saj so se počutili kot štafaža na občnem zboru. Menil je tudi, da so poročevalci zavzeli za nekatere udeležence previsok intelektualni nivo. Tajnik Janko Malle je potek obrazložil s hotenjem, da bi predstavnikom oblasti predstavili probleme slovenske kulture na Koroškem.

Predstavnika gledališke skupine Kluba slovenskih študentk in študentov v Gradcu, Peter Wuzella in Rezika Kanzian, sta menila, da se njihova skupina ne bi vključila v katerokoli organizacijo, da hoče delovati avtonomno, želi pa si sodelovanja.

„Multikulturalnost je možna,

če jo živimo med nami. Upamo; da bomo v Gradcu pomagali graditi kulturni most med obema narodoma,“ je dejal Wuzella, Kanzianova pa je pozvala SPZ, naj v večji meri podpira tudi manjše gledališke skupine in ne predvsem množične projekte kot doslej.

Po razpravi je predsednik nadzornega odbora dr.

Franci Zwitter podal svoje poročilo in ugotovil, da je upravni odbor v minuli poslovni dobi deloval v redu, pri čemer je posebej pohvalil uspešno prizadevanje tajnika za uveljavljanje slovenske kulture v širšem avstrijskem prostoru kakor tudi brezhibno delovanje knjigovodstva SPZ. Tako je bil lahko

dan predlog za razrešnico staremu odboru, ki je bil soglasno sprejet.

Za novega predsednika je bil izvoljen dr. Gustav Brumnik, za prvo podpredsednico dr. Helena Verdel, za drugega podpredsednika Hanzi Weiss, za tajnika dr. Janko Malle in za blagajničarko Mira Schmid. Razveseljivo je, da je bilo v upravni odbor izvoljenih precej novih, mladih članov. Novi predsednik SPZ se je zahvalil za zaupanje, prav tako pa tudi prejšnjemu predsedniku Tomažu Ogrisu za njegovo delo kot tudi tajniku Janku Malleju, Danici Kežar in Vidi Obid za uspešno vodenje SPZ z organizacijske in administrativne plati. Novi predsednik je ob koncu še na kratko orisal bodoči načrt dela SPZ in izrekel zahvalo vsem udeležencem občnega zbora.

Delegati pozorno sledijo občnemu zboru.

Poročila o delu in potrebah

Na občnem zboru Slovenske prosvetne zveze so o delu naše osrednje kulturne organizacije poročali tajnik Janko Malle, Joško Hudl, Meta Domej, Maja Haderlap, Helga Mračnikar, k besedi pa sta se oglasila tudi predstavnika Združenja avstrijskih bibliotekarjev in Interesne skupnosti koroških samostojnih kulturnih iniciativ.

Tajnik **Janko Malle** je govoril o problematiki kulturnega ustvarjanja koroških Slovencev, ki jo je označil za nekakšno iskanje sozvočja med tradicijo in sodobnostjo. To se je ponekod že pokazalo kot produktivno povezovanje enega z drugim, predvsem pa je sprožilo nekaj miselnih procesov. Naglasil je, da SPZ v smislu interesnega združevanja kulturnih dejavnosti in v vlogi povezovalca petintridesetih vključenih društev skuša skrbeti za to, da se kultura koroških Slovencev ne razrodi in dejansko odtuji, da se v koroški stvarnosti ne prekinejo tiste komunikacije, ki so osnova kulturnega življenja. Potem pa je med drugim naglasil pomen interkulturalnega sodelovanja med slovenskimi in kulturnimi organizacijami večinskega naroda, končno

pa spregovoril o posameznih področjih kot so gledališče, zborovsko petje, etnografija, na katerih je SPZ dosegla določene uspehe in kjer bo treba napeti vse sile, da razvoj ne bo zastal.

O pomenu in potrebah Slovenske študijske knjižnice je spregovorila **Meta Domej**. Dejala je, da ima v svojem fondu 50.000 knjig in 600 naslovov časnikov in časopisov in da prejema obvezne izvode vseh publikacij iz Slovenije. Povedala je tudi, da je včlanjenih 1200 bralcev, ki knjižnico redno obiskujejo, in da je od teh 35 odstotkov mladine. Med težavami je omenila veliko prostorsko stisko ter finančne težave in prisotne predstavnike pozvala, da pomagajo knjižnico ohraniti, saj brez strokovnih delavcev in urejenega poslovanja ni možno njeno delovanje, ter izrazila bojazen, da bi knjižnica v nasprotnem primeru postala neuporabno skladišče knjig.

Glasbena šola je potrdila pravilnost svojega obstoja, vendar brez samoiniciativnosti in požrtvovalnosti staršev, ki prispevajo tudi do 40 odstotkov sredstev, šola ne bi mogla obstajati, je poudaril **Joško Hudl** in dodal, da šola

ustreza vsem zakonskim zahtevam privatnega šolstva v Avstriji in zato zahteval, naj bo končno deležna več podpore iz javnih sredstev, in dalje menil, da bi ukinitve te slovenske kulturne dejavnosti osiromašila Koroško in tudi Avstrijo.

Maja Haderlap je poročala o delu in težavah revije mladje. To je zaradi odprtosti storila v nemškem jeziku in avditorij prepričala o nujnosti obstoja mladje, ki je kljub krizam ostalo živo, vendar pa je nedvoumno dala vedeti, da je danes čas idelalizma mimo, in tudi za mladje zahtevala ustrezno podporo iz javnih sredstev.

Helga Mračnikar je zavzela stališče h kulturni izmenjavi med Koroško in Slovenijo in menila, da ta ne sme biti enosmernica, ter zahtevala, naj bi celovško gledališče imelo na sporedu redna gostovanja gledališč iz Slovenije. Ob tem je tudi opozorila na svojevrsten nacionalizem, ki se kljub procesu demokratizacije v Sloveniji pojavlja na obeh straneh Karavank. Opozorila je, da koroškim Slovincem še vedno ni dostopen televizijski program iz Slovenije in končno podvomila v pri-

Janko Malle

pravljenost za medkulturno sodelovanje, ko pa je realnost takšna, da ima Celovec za simultano prevajanje usposobljeni samo dve dvorani.

Novi predsednik Slovenske prosvetne zveze **Gustav Brumnik** pa je v svojem zaključnem govoru dejal, da bo SPZ tudi v prihodnje skrbela za stike in podporo krajevnim društvom, da se bo prizadevala za usposabljanje kadrov, pospeševala vse oblike kulturne dejavnosti in skušala rešiti prostorsko krizo študijske knjižnice. Nadalje bo SPZ krepila stike s kulturnimi organizacijami matičnega naroda ter gojila dobre odnose s Krščansko kulturno zvezo.

Maja Haderlap

Joško Hudl

Meta Domej

Helga Mračnikar

Im Rahmen der Vollversammlung des Slowenischen Kulturverbandes/Slovenska prosvetna zveza am vergangenen Freitag im ÖGB-Haus in Klagenfurt/Celovec wurde Herr Bundesminister Dr. Rudolf Scholten ein vom Slowenischen Kulturverband verfaßtes Memorandum für ein offenes und multiethnisches Schulwesen in Österreich überreicht, welches die alltägliche interkulturelle Kommunikation erlebbar macht und fördert. Im folgenden veröffentlichten wird die wichtigsten Passagen des Memorandums:

Memorandum für eine Europäisierung der Schule

Die Situation der Kärntner Slowenen ist derzeit von zwei Entwicklungen geprägt: zum einen von der Grenzöffnung im Osten und den Demokratisierungsbestrebungen in den Nachbarländern, zum anderen von einem schärfer akzentuierten Nationalismus, der sich in Form von Ausgrenzung und Intoleranz gegenüber die Minderheit richtet. Hinzu kommt eine in letzter Zeit von bestimmten politischen Kreisen propagierte und forcierte Föderalismusdiskussion, deren Kernpunkt das Streben der Landtagsparteien nach kultur- und schulpolitischer, wie auch personal- und finanzpolitischer Oberhoheit ist. Diese genannten Entwicklungen führen dazu, daß die slowenische Minderheit auf ihr nationales und sprachliches Element reduziert wird und ihre multikulturellen Potenzen nicht entfalten kann.

Wir sind der Meinung, daß das österreichische Schul- und Bildungswesen auf die zunehmende multikulturelle Vergesellschaftung nur mit Reformen antworten kann, die das Prinzip der interkulturellen Erziehung vorbehaltlos umsetzen und es zur ständigen Praxis der Begegnung mit anderen Sprachen und Kulturen machen. Die tragenden Säulen einer solchen Reform müssen Humanisierung und Europäisierung der Schule sein, also Grundlagen, die sich gegen provinziellen und nationalistischen Patriotismus sowie gegen jede Art von Ausgrenzung und Aussonderung wenden.

Ein offenes und multiethnisches Schulwesen Österreichs muß auf Lernsituationen und Lernorte ausgerichtet sein, in denen die alltägliche interkulturelle Kommunikation erlebt und gefördert wird. Die Weltoffenheit muß zuerst in Lernfeldern vorort erprobbar sein und soll sich als Bildungsangebot an alle richten. Am Modellfall der zweisprachigen Schule in Kärnten wären folgende Reform- und Entwicklungsschritte unumgänglich:

- die Trennung der Schulkinder nach sprachlichen und ethnischen Gesichtspunkten, welche mit der Schulgesetzgebung mit 1988 durchgesetzt worden ist und die den pädagogischen, interkulturellen und humanen Zielsetzungen widerspricht, ist aufzuheben. Nachdem die sogenannte dreijährige Erprobungsphase des Kärntner Pädagogenmodells, das mit dem Minderheiten-Schulgesetz von 1988 installiert worden ist, mit diesem Schuljahr zu Ende geht, soll eine Novellierung dieses Schulgesetzes durchgeführt werden. Diese muß zum Ziel die bewußte gemeinsame Erziehung von deutsch- und slowenischsprachigen Kindern zur Zweisprachigkeit haben.

- diese Novellierung sollte gleichzeitig auch die 4. Schulstufe der Volksschule und die Hauptschule miteinbeziehen, um so den zweisprachigen Un-

terricht für den gesamten Pflichtschulbereich zu garantieren.

- der freie Zugang zu öffentlichen zweisprachigen Volksschulen, die gemäß der Entscheidung des Verfassungsgerichtshofes von 1989 bei Bedarf außerhalb des Geltungsbereiches einzurichten sind, muß sowohl für deutsch- und slowenischsprachige Kinder garantiert werden. Die derzeit in Kärnten versuchten Einschränkungen, diesen Zugang mit nationalen Bekenntnissen bzw. mit dem Nachweis der ethnischen Herkunft zu koppeln, widersprechen den interkulturellen Zielsetzungen einer offenen Schule und müssen daher mit aller Entschiedenheit abgelehnt werden.

Über die gesetzliche Verpflichtung zur Einrichtung solcher Schulen außerhalb des Geltungsbereiches hinaus soll als Bestandteil der notwendigen Reformen an der Pädagogischen Akademie in Klagenfurt/Celovec eine zweisprachige Übungsvolksschule eingerichtet werden, um den angehenden zweisprachigen LehramtskandidatInnen die Verbindung von Theorie und Praxis in ihrer Ausbildung zu ermöglichen.

- die Idee der Interkulturalität und die Notwendigkeit einer interethnischen Verständigung wird besonders durch die Öffnung der Schule gefördert. Wir setzen uns ein, daß in Form von Schulversuchen in zwei- und mehrsprachigen Gebieten und Stadtteilen zunehmend sogenannte Nachbarschaftsschulen eingerichtet werden, die zusammen mit der betroffenen Bevölkerung und dem unmittelbaren Umfeld das Zusammenleben von Mehrheit und Minderheit gestalten.

Solche und ähnliche Schulversuche, die sich insbesondere dem Ausbau der zweisprachigen Erziehung, der gemeinsamen Erziehung von Kindern der Mehrheit und der Minderheit widmen, sollen direkt beim Unterrichtsministerium beantragt werden. Eine solche Verfahrensweise ist notwendig geworden, weil die Vergangenheit gezeigt hat, daß Schulversuche, die den politischen Konzepten der Regierungsparteien in Kärnten nicht entsprechen haben, auf der Ebene der Landesschulbehörde abgeblockt worden sind.

Wie vermutlich auch die kommende Volkszählung zeigen wird, bleibt jede Diskussion um Staatsvertragseinsparungen und Minderheitenschutz eine akademische und durch die Realität solange widerlegbare, als die Ethnopolitik der österreichischen Regierung sich nicht am Prinzip der Europäisierung der multikulturellen Gesellschaft orientiert und die Minderheiten jeweils den nationalistischen Politikern der Länder überläßt.

Klagenfurt/Celovec,
12. April 1991

„Želimo vam mnogo uspehov!“

Občnega zbora SPZ so se udeležili tudi številni častni gostje, ki so v kratkih pozdravnih nagovorih izrekli priznanje delovanju te osrednje kulturne organizacije, hkrati pa tudi izrazili pripravljenost za nadaljnje sodelovanje. Objavljamo nekaj poudarkov iz njihovih izjav.

Zvezni minister dr. Rudolf Scholten: Kakovost neke družbe se pokaže v tem, kako močnejši ravna s šibkejšim.

To velja seveda tudi za odnos večine do manjšine. Pri tem sama toleranca ali sprejemanje ne zadostujeta, potrebno je ofenzivno prizadevanje za dosego multikulturene situacije in evropskega standarda, čeprav je prav v slednjem primeru še nejasno, ali se pod geslom vključitve v ES bližamo centralizaciji ali pa dejansko Evropi, ki bo regionalno diferencirana. Zavedam se, da npr. umetniške slike ne moremo ovrednotiti le po njeni gladki površini, temveč po njenih robovih, motnjah, ... Isto velja za multikulturalnost. Ne zadostuje, da se k njej priznavamo nekako pod geslom „saj se prizadevamo zanjo“; vse prej jo moramo uresničevati z ofenzivno radovednostjo, aktivnim ravnanjem in samoumevnim izvrševanjem.

Kar zadeva knjižnico, vam lahko obljubim, da bomo to vprašanje skušali rešiti. Nisem človek velikih obljub, zato naj povem le, da bomo pripravili rešitev, ki jo bo mogoče tudi dejansko izvesti. Tudi sicer smo v proračunu zagotovili sredstva za razne interkulturene projekte. To velja npr. za izobraževanje odraslih, področje šolstva in razne kulturne pobude. Sploh bo treba najti možnost, da bomo umetnost pripadnikov posameznih narodnih skupnosti ovrednotili po splošno veljavnih kriterijih... O vseh teh vprašanjih pa se bomo morali v takem krogu kot danes podrobneje pomeniti. Ob tem pa naj velja zagotovilo, da bo odkrita in dobrohotna politika samoumevna, ne pa kaka posebnost.

Drž. poslanka mag. Terezija Stoisic: Želim si, da bi gradiščanski Hrvati in koroški Slovenci v prihodnje tesneje sodelovali. Gre pa tudi za to, da se dokopljemo do pravilnega pojmovanja multikulturalnosti. Zame je to pač situacija, v kateri prese-

Terezija Stoisic

gamo vse tisto, kar bi posamezno dogajanje utegnilo zožiti na osnovi zgolj nacionalnega mišljenja. Prav tako pa bomo morali paziti, da sami svojih dosežkov ne bomo omejevali s tem, da bi jih smatrali za del neke „manjšinske kulture“. Cilj je torej, da kulturno ustvarjanje pripadnikov manjšine dejansko obvelja kot prispevek k avstrijski kulturi. SPZ pa želim, da bi bil njen prihodnji občni zbor še bolj odprt, tako da bi lahko postal multikulturalno zborovanje koroške kulture.

Ivan Martelanc (namestnik ministra za Slovence po svetu): Želim, da bi bilo delo SPZ in vanjo včlanjenih dru-

Ivan Martelanc

štev tudi v bodoče uspešno in v korist slovenski kulturi in jeziku na Koroškem. Lahko vam zagotovim, da smo se pripravljeno pogovarjati o vsaki vaši iniciativi, seveda pa želimo imeti tudi stalne stike s SPZ, kar bi bilo zagotovo koristno za obe strani.

Dr. Pavel Apovnik (vodja manjšinskega biroja deželne vlade): Slej ko prej opravljam v Uradu deželne vlade nalogo vodje pisarne za pospeševanje kulture slovenske narodne skupnosti. V novi funkciji pa imam tudi politično nalogo, da se prizadevam za izboljšanje pogojev in pripravljam stališča k posameznim zakonskim osnutkom. Zato naprošam SPZ, da mi posreduje svoje stališče do zakonskega osnutka o finančnem podpiranju kulturne dejavnosti. Vsekakor pa poudarjam, da sem pripravljen za konstruktivno sodelovanje z vsemi. V tem smislu želim SPZ in vanjo včlanjenim društvom veliko uspehov.

Dr. Janko Zerzer (predsednik KKZ): Odnosi med osrednjima kulturnima organizacijama so bili sicer že boljši, vendar moramo biti optimisti in vedeti, da so bili tudi že slabši. Skupno se bomo morali prizadevati, da bomo ustvarili tak nivo odnosov, da bomo sodelovali, ne pa razdvajali. Naša skupna skrb mora biti v tem, da bomo

kljub razlikam naše delovanje usmerjali v isti cilj: v kulturnost in korist našega naroda.

Vojko Stopar (Zveza kulturnih organizacij Slovenije): Sodelovanje naših organizacij sega že daleč v preteklost in doslej je potekalo v obojestransko zadovoljstvo. Tako naj bi bilo tudi v prihodnje, kljub težavam pri nas in pri vas. Delo SPZ cenim še zlasti zato, ker ni usmerjeno le v ohranjanje življa, temveč tudi v sodobno obogatitev slovenskega in avstrijskega kulturnega življenja. Iz tega tudi sledi naloga za nas vse, da bomo s povečano prizadevnostjo družili ustvarjalnost Slovencev v vseh deželah skupnega kulturnega prostora.

Drž. poslanec dr. Dieter Antoni: Prinašam vam pozdrave deželnega kulturnega referenta, ki se vašega občnega zbora iz službenih razlogov žal ni mogel udeležiti. Osebo sem zelo vesel, da lahko prisostvujem občnemu zboru, saj mi je slovenska kultura, odkar se ukvarjam z dvojezičnim šolstvom, postala precej bližja. Sploh izhajam iz dejstva, da sta kultura in kulturna zgodovina koroških Slovencev bistvena sestavna dela koroške kulture. Prav zato so pozivi, naj bi ta ali oni slovenski umetnik zapustil deželo, neprimerni in nič kaj pomembni. Tudi delo SPZ poznam preko delovanja in ustvarjanja znanih kulturnikov (Kernjak, Hartman, ...), ki so povezani s to organizacijo. Predvsem pa cenim, da se SPZ ne omejuje samo na ohranjanje slovenske ljudske kulture, temveč se prizadeva tudi za višjo kvaliteto, nove kulturne oblike, ter s tem spodbuja k iskanju in ubiranju novih poti. Prav s tem namreč prispeva, da skupno lovimo korak z evropskim razvojem.

Dieter Antoni

Vem, da ima narodna manjšina še posebej veliko problemov, če hoče ohraniti svojo kulturo. Vem, da pri tem sama dobrohotnost ne pomaga, temveč da manjšina potrebuje še posebno podporo. Danes ste navedli več problemov. Prav tako zavzeto jih bom posredoval odgovornim v deželi. Priznavam se k obema jezika in kultura v naši deželi, hkrati pa poudarjam, da je pomembna naloga politike, da vsem ustvari enake pogoje.

TRIBUNA BRALCEV

Nediferencirana kritika

Ob nedeljah se vsakokrat veselim oddaje „Dober dan, Koroška“, saj je velika pridobitev koroških Slovencev.

V nedeljo, dne 7. aprila 1991 pa sem z začudenjem sledil kritiki urednika Horsta Ogrisa, ki je negativno ocenil letošnjo premiero ali bolj natančno, generalno gledališke skupine Slovenskega prosvetnega društva na Radišah. Horst Ogris je o tej oddaji menil, da igralci delu Friedricha Dürrenmatta „Meteor“ niso bili kos, kar je poskušal tudi vsebinsko utemeljiti. Nedvomno ima vsakdo, bodisi gledalec ali novinar, pravico do kritike. To vsekakor velja tudi za Horsta Ogrisa, čeprav bi od njega pričakoval bolj obzirno kritiko.

Pri igralski skupini sodelujejo – razen treh izjem – delavci in kmetje. Že dolga leta z vneto in veliko požrtvovalnostjo žrtvujejo svoj prosti čas. Napačno bi bilo, če bi od teh amaterjev pričakovali skrajno dovršeno uprizoritev. Kriteriji, po katerih namreč merimo amatersko gledališko skupino, pa naj bi bili vsekakor drugačni. Treba je upoštevati tudi ozadja, okoliščine, pogoje in predvsem sestav posameznih skupin, prav tega pa Ogris ni storil v zadostni meri. Znano mi je, da je ta nediferencirana kritika prav zato prizadela marsikatero amaterskega igralca.

Nikakor se tudi ne morem strinjati z mnenjem, naj amaterske skupine ne bi segale po tako zahtevnih delih, ki jim – vsaj po mnenju Ogrisa – niso kos. Očitno naj bi ostale pri plitvih burkah in presunljivih tragedijah, torej literaturi plaže. Po mojem mnenju imajo tudi „slabše“ amaterske skupine pravico do vsake zvrsti literature. Te pravice jim tudi novinarji, hvalabog, ne morejo vzeti. Gledališka dejavnost naj tudi ne bi postala privilegij kakršnekoli elite, zato podpiram pogumen izbor domačega režiserja, avtodidakta Nužija Wieserja, ki je v preteklih letih zvesto segal po kvalitetnih avtorjih, na primer Goldoniju, Horvathu, Mittererju, Cankarju, Dürrenmattu itd. Kdo bi se čudil, da igralske (z)možnosti teh igralcev povsem ne korelirajo s kakovostjo avtorjev. Od vestnega novinarja bi tudi lahko pričakovali, da bi ocenil premiero, a Horst Ogris si je ustvaril svoje (pristransko?) mnenje le na generalki. Menda je celo že prej upal, da bi ta kelih šel mimo njega.

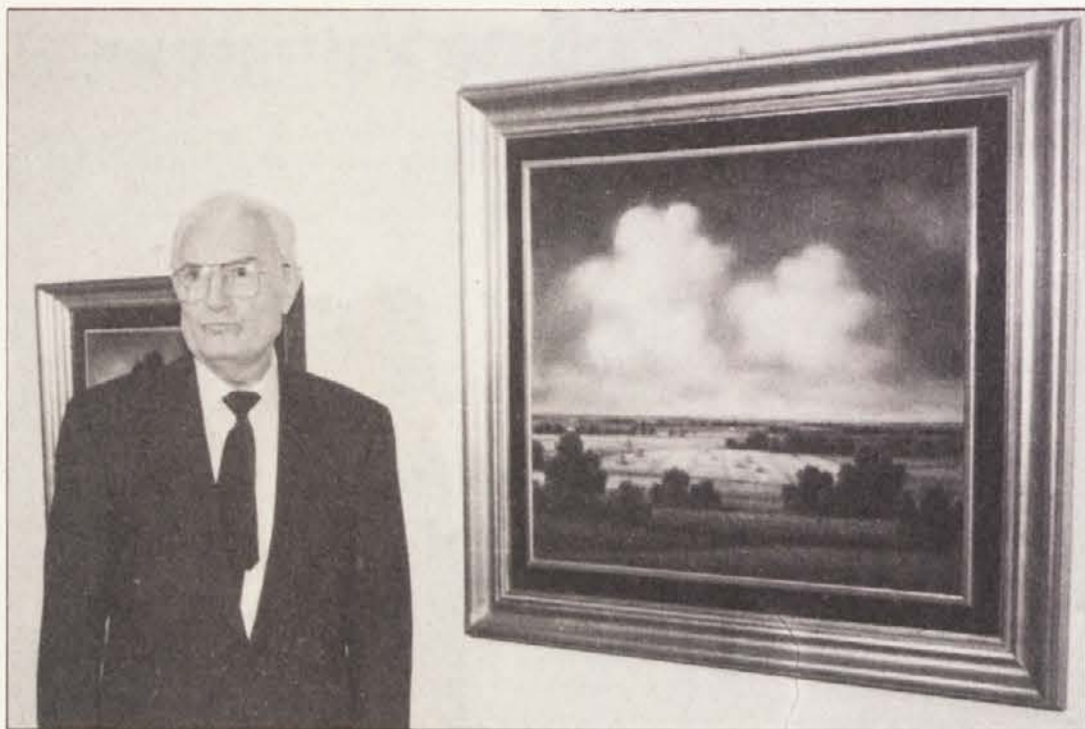
Nasvet, naj marljivi igralci obiskujejo strokovne seminarje, je gotovo zelo na mestu, veljati pa bi moral tudi za poklicnega urednika ORF, kateremu smo posljalci odpustili – predvsem v prvih mesecih njegovega delovanja pri slovenskem oddelku – marsikateri jezikovni spodrsrlaj.

Kritika v slogu Reicha-Ranickega na hrbtu amaterskih gledaliških skupin vsekakor ni na mestu. Prepričan sem, da je bila velika večina gledalcev v celoti zadovoljna z letošnjo uprizoritvijo.

Franc Walter, Radiše

SLOVENSKA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Mikschallee 4,
9020 Celovec, telefon:
(0 463) 32 385

Sava Stojkov pred otvoritvijo razstave njegovih del v Celovcu

Čudoviti motivi iz Vojvodine

Avstrijsko-jugoslovansko društvo, kulturni urad mesta Celovec in jugoslovanski generalni konzulat v Celovcu so prireditelji likovne razstave del slikarja Save Stojkova iz Sombora v Vojvodini. Svečana otvoritev je bila pred tednom dni v veliki galeriji mestne hiše v Celovcu. Ob navzočnosti umetnika, jugoslovanskega generalnega konzula Marjana Majena, predsednika Avstrijsko-jugoslovanskega društva Willija Sereinigga in kulturnega referenta mesta Celovec Siegherta Metelka je razstavo odprl celovski župan Leopold Guggenberger, ki je ob tej priložnosti naglasil pomen

spoznavanja kulture, v danem primeru slik Save Stojkova, ki je brez dvoma eden izmed vidnih predstavnikov bogate ustvarjalnosti v Vojvodini.

Razstava pokrajinskih motivov in portretov Save Stojkova daje obsežen pregled umetniške ustvarjalnosti, saj se v Celovcu predstavlja s 55 deli, večinoma pokrajinskimi motivi. Slike Stojkova izžarevajo toplino barv in razsežnost vojvodinske pokrajine in podrobnosti iz vsakdanjega življenja.

Čeprav Savo Stojkova uvrščajo med naivne slikarje – kot samouk to brez dvoma

tudi je –, vendar v svoji motiviki ostaja zvest realističnemu upodabljanju. To se odraža zlasti v portretih njegovih življenjskih sopotnikov. Naiva pride do izraza v razkošnosti barv in vedrini, s katero umetnik osvaja simpatije gledalca. Zato je ogled njegovih slik pravi užitek in vabilo k razmišljanju o lepota neokrnjenega in zdravega sveta, kakršnega vidi in upodablja Sava Stojkov.

Ogled razstave je možen do začetka maja. Razstavljene slike so tudi naprodaj, na voljo pa so tudi barvne reprodukcije z umetnikovim podpisom.

Forum Stadtpark - slovenska umetnost

Niz kulturnih prireditev, ki jih v štajerskem glavnem mestu Gradec prireja kulturna inštitucija Forum Stadtpark v mesecu aprilu, ima močan mednarodni poudarek. Pri tem je treba zapisati, da so prireditve namenjene sodobni moderni umetnosti, kar odgovarja vsebinski zasnovi Foruma Stadtpark, ki jo je pred leti razvila skupina avantgardnih umetnikov na Štajerskem.

Forum Stadtpark danes sodi med vodilne organizatorje avstrijskega kulturnega gibanja s široko mednarodno udeležbo. Zato je tem bolj razveseljivo, da v te prireditve (že od vsega začetka) vključujejo tudi slovenske koroške umetnike. Njihov prispevek se odraža na področju literature, na katerem ima naša narodna skupnost uveljavljene in mednarodno priznane besedne ustvarjalce. Minuli petek je skupaj s Alfredom Kolleritschem iz svojih del bral naš pesnik Gustav Januš, ta ponedeljek pa je bil v znanju slovenske književnosti, ko so na literarnem večeru nastopili Esad Babačić in Brane Bitenc iz Ljubljane ter Maja Haderlap in Cvetka

Lipuš iz Celovca. Večer je organizacijsko pripravil in vodil Fabjan Hafner. Slovenski delež je oz. bo prišel do izraza tudi na področju gledališča, saj so predstavo „Aus dem Leben Höldenmosers“ pripravili skupaj s Theatrum Germanicum Emonae v Ljubljani.

Omeniti je treba še udeležbo predsednika slovenske skupščine dr. Bučarja na simpoziju štajerskega društva za kulturno politiko, na katerem so razpravljali o literaturi in kulturni politiki v srednji Evropi. Tam je predsednik

Gustav Januš

Bučar izjavil, da po njegovem mnenju Slovenija pravega demokratičnega življenja še ne pozna, saj so ljudje pod vplivom štiridesetletne vladavine komunizma postali infantilni, tako da so si programi posameznih strank zelo podobni. Dr. Bučar je dejal, da v Sloveniji obstaja nevarnost, da bi na volitvah, če bi jih izvedli v tem trenutku, zopet zmagali komunisti. Rešitev za tegobe in težave v Sloveniji vidi v njeni osamosvojitvi ter v mednarodnem priznanju in podpori.

Mednarodni značaj prireditev pa ni izražen le v sodelovanju s Slovenijo, marveč tudi z drugimi evropskimi deželami, zlasti vzhodnimi. Kot likovnik se je predstavil čeh Jiri David, svoje umetniške fotografije v Gradcu razstavlja Vladimir Kuprijanov, kot pisateljica bo na prireditvah sodelovala azijska Yoko Tawada, ki živi v Hamburgu. Poleg navedenih umetniških zvrsti bodo seveda zastopane še glasba, eksperimentalni film, kabalet in video. Ob tej priložnosti je izšlo tudi več novih knjig, nekateri avtorji pa se bodo z njimi predstavili na literarnih branjih.

KULTURNE NOVICE

ŠMIHEL. – Pretekli teden v soboto je Katoliško prosvetno društvo Šmihel pripravilo premiero veseloigre Plautusovih „Dvojčkov“. Uprizorili so jih domači igralci v režiji Marjana Beline in Micke Opetnik. Igra je stara že okrog 2000 let, glavni vlogi (dvojčka) pa sta dobro zaigrala Pep in Franc Trap z Dvora. Nasploh je bila dobra kar vsa zasedba, še posebej pa je v vlogi Mesenia izstopal Peter Kert. Ustrezno sceno je postavil nam že dobro znani Saša Kump, za luč je poskrbel domačin Niko Krištof, kostume pa je izbrala Krista Dlopst. Premierna predstava je bila kar dobro obiskana enako pa velja tudi za ponovitev igre v nedeljo popoldne.

CELOVEC. – Preteklo nedeljo je imelo svoj občni zbor kulturno društvo Pri Joklno v Celovcu. Novi odbor sestavljajo Monika Zeichen (predsednica), Fritz Klemenjak (namestnik), dr. Sepp Brugger, Veronika Rupitz (namestnica), Mirko Picej (blagajnik) in Karin Prucha (njegov namestnica).

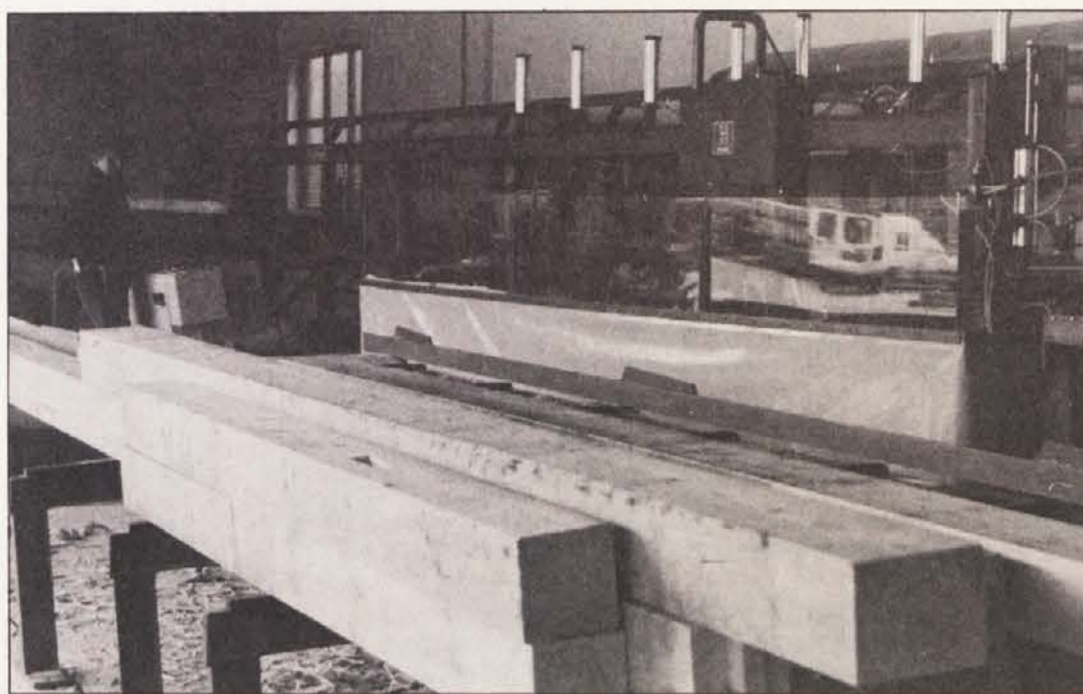
Težišče diskusije pa je bilo, kako uresničevati nov koncept (otroške delavnice, glasba iz vseh dežel, jezikovne vaje ipd.), kako reševati vprašanje novih prostorov in sploh kako delovati v bodoče. Navzoči so si bili enotni v tem, da bo KD Pri Joklno delovalo naprej – in sicer ne glede na to, kdaj in kako se bo rešilo vprašanje prostorov.

ŽELEZNA

KAPLA. – Krščanska kulturna zveza je skupaj s krajevnim slovenskim prosvetnim društvom „Zarja“ v farni dvorani v Železni Kapli priredila prvega od dveh načrtovanih tradicionalnih koncertov, ki potekajo pod naslovom „Srečanje mladinskih pevskih zborov.“

Na srečanju v Železni Kapli so sodelovali otroški zbori iz Dobrle vasi, Škocijana, Šentlipša in Železne Kaple, od tam je sodeloval še dekliški zbor, iz Šmihela pa se ga je udeležila godba na pihala tamkajšnega KPD.

Naročite
„Slovenski
vestnik!“

Podjetje Gasser s to napravo kompjutersko pripravi tramove za vezavo ostrešij.

Kompjuterska vezava ostrešij

BILČOVŠ. – Da lahko predvsem v manjših občinah eno podjetje postane življenjska žila za vso občino, dokazuje primer tesarskega in mizarskega podjetja Gasser v Bilčovsu. Ta firma je s svojimi 40 zaposlenimi dejansko največji obrat v občini, ki se lahko sklicuje tudi na 38-letno tradicijo. Tedaj je namreč Franc Gasser st. ustanovil majhno obrtniško podjetje, v katerem je bilo sprva zaposlenih pet domačinov. Spričo ugodne konjunktore, ki je zasebnikom pa tudi javnim ustanovam omogočala gradbeno dejavnost, se je podjetje razvilo v stabilen gospodarski faktor, brez katerega si Bilčovsa danes ne bi bilo mogoče predstavljati.

Zdaj pa podjetje Gasser, katerega lastnik je Franc Gasser ml., pomaga pa mu seveda njegov oče, stopa v korak z najsodobnejšim teh-

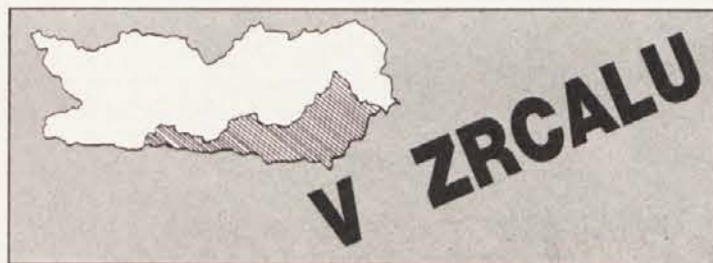
nološkim razvojem. V posebni hali so namreč namestili elektronsko vodeno napravo za vezavo ostrešij, ki ne omogoča le optimalne obdelave lesa, temveč tudi velik prihranek časa. Gre za napravo, ki na najvišji tehnološki stopnji zagotavlja stoodstotno pravilno izvedene naloge. Toni Katnik, doslej za to tehnologijo edini kvalificirani sodelavec podjetja, vnaša mere in podatke o konstrukciji streh, kompjuter nato sam izriše natančno skico, Katnik pa je osposobljen, da podatke prenese v stroj, ki nato kompjutersko vodeno določa dolžino tramov, opravi izreze, vrta, rezka,...

Tako je podjetje Gasser s skoraj petmilijonsko investicijo edino podjetje, ki lahko pripravi tramove stoodstotno po meri, lahko opravlja prerezovanje tramov tudi za druga tesarska podjetja, hkrati pa

po ugodni ceni pripravlja tramove tudi vsem tistim, ki si želijo sami vezati ostrešja. Pozitiven efekt pa ima novost tudi za podjetje: v krajšem času lahko obdelava več naročil, s tem pa tudi povečuje promet.

Toni Katnik je kompjuterski strokovnjak v podjetju.

Združitev dijaških domov MD

CELOVEC. – Direktor Mohorjeve družbe dr. Anton Koren je pretekli teden priredil tiskovno konferenco, na kateri je predstavnikom tiska obrazložil nov vzgojnovarstveni koncept Mohorjeve družbe. Ta se odraža predvsem v združitvi Mohorjevih dijaških domov v Celovcu. Kot je znano, je Mohorjeva družba imela dva dijaška doma – za dekleta in fante, z novim šolskim letom pa bodo vsi gojenci bivali pod skupno streho v Modestoven domu na Trgu dr. Joška Tischlerja v Celovcu.

Združitev je narekovalo zniževanje števila gojenk oz. gojencev v obeh domovih. Vzrokov za to je bilo več, med drugimi, je poudaril dr. Koren, uvedba brezplačnega potovanja v šole za dijake in šolarje, padanje natalitete v

zadnjih letih, večja navezanost otrok na starše in ne nazadnje tudi zvišanje stroškov bivanja, kar je bilo potrebno zaradi gradnje Modestovega doma pa tudi gradnje Dijaškega doma Slovenskega šolskega društva v Celovcu.

Združitev dijaških domov narekuje tudi korenito reformo vzgojnovarstvenega sistema Mohorjeve družbe, ki se je odražala predvsem z ločenimi domovi deklet in fantov ter v vzgojnem delu, za katerega so pri fantih skrbeli salezijanci, pri dekletih pa šolske sestre. Po novem vzgojitelji ne bodo redovniki, novi ravnatelj pa bo diakon Herman Kelih. Ta je tudi obrazložil svoj vzgojnovarstveni koncept, ki temelji na katoliški vzgoji gojenk in gojencev ter slovenski narodni zavesti. Po njegovih besedah bo dom odprt za vse dijake slovenske gimnazije, trgovske akademije ali poklicnih šol ter tudi za take, ki bodo potrebovali dnevno varstvo.

Skupen dijaški dom bo pričel delovati letošnjo jesen z novim šolskim letom. Prostore v Mohorjevi hiši bodo preuredili, medtem ko bo Slomškov dom na Cesti 10. oktobra na voljo študentom višjih šol.

Z novimi pesmimi v kulturno vigred

BILČOVŠ. – Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ iz Bilčovsa je svojo kulturno vigred začelo s tradicionalnim koncertom v ljudski šoli, ki je bil tudi tokrat zelo dobro obiskan. Med številnimi poslušalci je predsednica društva Geli Schellander lahko pozdravila tudi županja Štefi Quantschnig in župnika Leopolda Kassla, kot goste pa člani pevsko-instrumentalne skupine iz Žvabeka pod vodstvom Rozine Katz.

Na letošnjem vigrednem koncertu pa so za novost poskrbeli tudi domači zbori. Poleg moškega in otroškega zbora se je namreč predstavil tudi mešani zbor, ki je pod vodstvom Irene Kosmač nastopil prvič. Njeno delo pa se je izkazalo z novim repertoarjem pesmi. Spremenil pa se je tudi videz zbora, saj so ženske nastopile v novih bluzah, za katere je soprispevala „Bilka“.

Spričo teh novosti in razgibanega sporeda gostov iz Žvabeka je vigredni koncert „Bilke“ dober začetek kulturnega dela v letošnjem letu, napovedujejo pa tudi gostovanja raznih skupin (Schmetterlinge, Wiener Tschuschenkapelle...) in gledališko premiero domačih igralcev.

Na sejmju se je predstavilo tudi podjetje Haschej.

Dobro obiskan sejem "Freizeit 91"

CELOVEC. – Prireditelj sejma za prosti čas, celovška sejmska direkcija, je bila z obiskom letošnjega sejma "Freizeit" izredno zadovoljna. Tako so letos poleg novega rekordnega števila razstavljalcev zabeležili tudi rekorden obisk. Veliko pozornosti je zbudila posebna razstava za vse, ki želijo gra-

dati lastno hišo, in katere se je udeležilo tudi nekaj slovenskih firm, med njimi podjetje Franc Haschej iz Dobrle vasi (center oken in vrat) ter tesarsko in mizarsko podjetje Franc Gasser iz Bilčovsa. Največji promet pa so seveda napravili trgovci v hali 5, kjer so razstavljali novosti s področja avtomobilizma.

Akademija za varstvo okolja

CELOVEC. – V Celovcu že nekako pol leta deluje tako imenovana Akademija za okolje, ki svojo nalogo opravlja v prvi vrsti z izobraževanjem odraslih in informativno dejavnostjo o vprašanih okolja. Med svoje naloge pa uvršča tudi usposabljanje odraslih, otrok in mladostnikov, da sami postajajo aktivni (na politični in zasebni ravni) in s tem pomagajo izboljšati situacijo našega ogroženega okolja in ne nazadnje osveščajo javnost o vprašanih in problemih okolja.

Konec preteklega tedna so predstavniki akademije na tiskovni konferenci predstavili svoje dejavnosti in načrte za bodočnost.

Pri svojem delu so spoznali, da se ljudje v precejšni meri zanimajo za teme okolja in njegovega varstva. Prav zato želijo poglobiti svoje delo na področju šolstva in počitniških dejavnosti.

V zadnjem letu je akademija razširila svojo delovanje (razne teme o okolju, odpadkih ipd.) po vsem Koroškem. Pripravila je predavanja,

pogovore in podijske diskusije, v nekaterih krajih pa ji je uspelo pobuditi avtonomne skupine za varstvo ogroženega okolja. K sodelovanju je pridobila tudi že več institucij za izobraževanje odraslih, političnih strank in cerkvenih ustanov.

V bodoče pa želijo predstavniki Akademije za okolje svoje delo še poglobiti in ga razširiti. Vendar pa imajo še probleme pri financiranju svojih dejavnosti. Pričakujejo podpore od zveze, dežele in občinskih uradov, sodelujejo pa tudi z predstavniki industrije in z raznimi organizacijami, ki se zavzemajo za varstvo okolja (ne le na Koroškem, temveč v vsem prostoru Alpe-Jadran). V prihodnjih mesecih pa se bodo v prvi vrsti zavzemali za ustanovitev večjega centra za vsa društva, ki delujejo na področju okolja. Za vse, ki se bi radi podrobneje informirali, pa je društvo Akademija za okolje na voljo vsak dan dopoldne tudi po telefonu: 0463/ 502448.

Št.V.

Datum	Kraj	PRIREditVE	Prirreditelj
Sreda, 17. 4. 20.00	hotel Breznik v Pliberku	INFORMACIJSKI VEČER o temah: otroške jasi, dvojezični otroški vrtec; in posebni otroški vrtec, predava: mag. Astrid Malle	Iniciativa staršev Pliberk
Četrtek, 18. 4. 20.30	glavna šola v Dobri vasi	DEŽELA OB DRAVI , dvojezična kulturna prireditve	SPD „Srce“
Četrtek, 18. 4. 19.30	v farni dvorani v Šentjakobu v R.	POLOŽAJ ŽENE V CERKVENI DRUŽBI , predava: Andreas Weißbacher	Katoliško žensko gibanje, Katoliška prosveta
Petek, 19. 4. 20.00	mestna hiša v Velikovcu	DOBRODELNI KONCERT za žrtve povodenj v Sloveniji, sodelujejo slovenski in nemški pevski zbori iz Podjune ter zbor „Vres“ s Prevalj	Sängergau Unterland in Kulturni urad mesta Velikovec
Petek, 19. 4. 19.30	v kongresni hiši v Beljaku	OPERA NABUCCO , gostuje Baltiška narodna opera iz Gdanska	Kongresna hiša
Sobota, 20. 4. 20.00	v kult. domu v Šentprimožu	Ponovitev predstave Antona Nováčana VELEJA v izvedbi gledališka skupine Teatron, režija Peter Militarov	SPD Danica
Nedelja, 21. 4. 9.15	farna dvorana v Šentilpišu	Komedija: POROČIL SE BOM S SVOJO ŽENO Nastopa: Igralska skupina iz Žvabeka	Farna mladina Šentilpš
Nedelja, 21. 4. 14.00	pri Trklu v Selah-Borovnici	IV. MEDNARODNI FESTIVAL HARMONIKARJEV , sodelovali bodo harmonikarji iz Koroške in Slovenije ter ljudska glasba „LDM“, po koncertu bo nastopil še ansambel IVANA Pugliča iz Novega mesta	Alpski klub „Obir“
Nedelja, 21. 4. 14.30	v kulturnem domu na Radišah	SREČANJE MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV , sodelujejo otroške in mladinske skupine iz Celovca, Roža in Podjune	KKZ in SPD „Radiše“
Sreda, 24. 4. 19.00	v ljudski šoli v Bilčovsu	KONCERT vseh oddelkov glasbene šole – v počastitev 200-letnice smrti W.A. Mozarta	Glasbena šola
Petek, 26. 4. 20.00	v prostorih Posojilnice v Ločilu	REDNI OBČNI ZBOR SPD „DOBRAČ“ , po občnem zboru bo dia-predavanje „Po gorah in po svetu“, predava: dr. Marjan Čertov	SPD „Dobrač“ na Brnci
Petek, 26. 4. od 14.00 do 18.00	dom prosvete v Tinjah	POMLADANSKI ŠOPKI ZA RAZNE PRILOŽNOSTI , vodi: Metka Štifter	Sodalitas
Sobota, 27. 4. 20.00	pri Schwarzlinu v Pliberku	KONCERT skupine NEW TIMES BIG BAND	Društvo GNP Šmihel
Sobota, 27. 4. 20.00	v kulturnem domu v Ločah	KOMEDIJA LAŽNIVKA , gostuje Mestno gledališče ljubljansko; predstave bodo še v nedeljo, 28. 4. 1991 ob 14.30 uri v farnem domu v Selah in ob 20. uri v farnem domu v Šmihelu	KKZ

RAZSTAVE

CELOVEC

- Pri Joklnu – Leon Zakrajšek – slike
- Galerija Carinthia – Alterplatz – Walter Krobath, nova dela
- Velika galerija v mestni hiši – Sava Stojka, slike, do 5. 5. 1991
- Hiša umetnikov – Iska Rano – „Produksijska -prostorska inštalacija, (do 19. 4.)

BEGUNJE

- Galerija Avsenik – razstava slik znanih jugoslovanskih avtorjev, dela je dala na voljo galerija LM v Mariboru. Ogljed del je možen vsak dan od 11. do 17. ure.

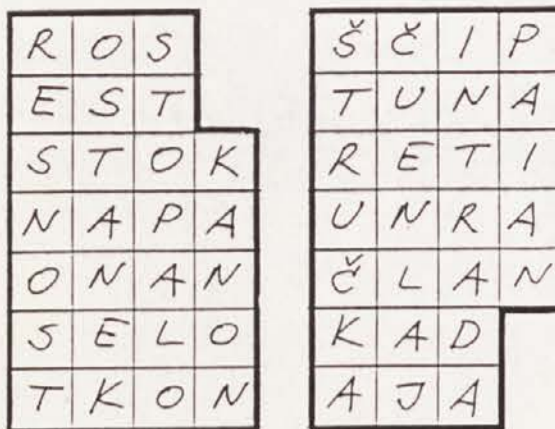
„Greenpeace“ vabi na predavanje

CELOVEC. – V začetku marca je avstrijski „Greenpeace“ po vsej Avstriji začel s kampanjo za ogrožene tropske gozdove.

„Multivisionsshow“ je pripravil aktivist „Greenpeace“ Alois Indrich iz Steyra, v Celovcu pa ga bo videti 18.

aprila ob 20. uri na univerzi (predavalnica 4). Vstopnina za študente in dijake znaša 50, za ostale pa 80 šilingov. Vsakdo, ki si želi podrobnejših informacij, pa se lahko obrne na „Greenpeace Österreich“, tel.: 7130031/26 (Florjan Faber).

Rešitev križanke

KRIŽANKA

◆	A	B	C	D	E	F
1	⊗					⊗
2						
3						
4						
5						
6				⊗	⊗	⊗
7						
8						
9	⊗					

VODORAVNO:

- tek čez drn in strn
- lanena tkanina
- šolski oddelek
- starogrško pristanišče na vzhodni obali Beocije, Aulis
- vrinjen del
- stara dolžinska merska enota, palec, cola
- departma v srednjem delu Francije z glavnim mestom Orleans
- tip avtomobila znamke Opel
- slovenska dolina pod Julijskimi Alpami

NAVPIČNO:

- norme, načela
 - bornost, revnost, nezadostnost
 - varianta
 - slovenski baletni koreograf (iko) – drugo ime za Cigana
 - požrešneži – manj kot dve
 - hrvaški skladatelj, avtor opere „Dorica pleše“ (Krsto, iz črk besede KODA) – himalajska koza z dolgo dlako
- Jože Petelin**

LOTTO

8 21 22 24 30 40 (6)
Joker: 614538 b. j.

TOTO

112 21X XX2 221
Stava: 1:0, 4:0, 0:3, 0:2 b. j.

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 15. 4. 1991

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 11,60	12,10
za 1 angleški funt	£ 20,65	21,45
za 100 franc. frankov	f 204,50	212,50
za 100 ital. lir	Lit 0,93	0,97
za 100 dinarjev	DIN 50,00	70,00
za 100 švic. frankov	sfr 817,00	845,00
za 100 holand. guldnov	Hfl 614,00	636,00
za 100 nemških mark	DM 691,80	713,80

Posredujeta: Posojilnica-Bank, Zveza-Bank, Celovec

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar, dr. Štefka Vavti.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za pensioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za pensioniste 310 din.).

VABILO

na

slavnostno proslavo ob 50. obletnici rojstva
Osvobodilne fronte slovenskega naroda v soboto,

27. aprila 1991 ob 10. uri,
na Trgu revolucije
v Ljubljani

Naša dolžnost je, da se te veličastne proslave v čim večjem številu udeležimo.

Poleg slavnostnih govornikov bodo na slavnostni proslavi sodelovale tudi antifašistične organizacije iz Avstrije in Italije. V okviru kulturnega sporeda bo nastopil tudi moški pevski zbor „Foltej Hartman“ iz Pliberka.

Na to veliko proslavo vabijo:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
Zveza koroških partizanov
Zveza slovenskih izseljencev
Zveza slovenskih žena
Slovenska prosvetna zveza

S Koroške bodo vozili avtobusi. Kraj in čas vstopa bo še pravočasno objavljen. Prijave prosimo na eno od zgoraj omenjenih organizacij. Telefonska številka: 0463/51-43-00.

Vozni red avtobusov v Ljubljano

1. avtobus:

Pliberk (zadruga) 7.30
Žel. Kapla (posojilnica) 8.00

2. avtobus:

Dobrla vas (Sienčnik) 7.30,
Škocijan (posojilnica) 7.40,
Celovec
(avtobusna postaja) 8.15,
Kožentavra (Mlečnik) 8.30.

Cena za prevoz znaša 100 šil.

Prijave sprejemata
Milka Kokot ali Urši Brumnik,

tel. štev.
0463/514300, interna 14 ali 40.

17.-23. 4.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA
SR 17. 4.	13.35 Roseanne; 14.00 Wichtovi iz sosese; 15.00 Otroški spored; 16.10 Za najmlajše; 17.10 Wurlitzer; 18.00 Čas v sliki; 18.05 Mi; 18.30 Baywatch - reševalni plavalci; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Velika bitka Don Camilla; 21.50 Pogledi s strani; 22.00 Dallas.	16.50 Leksikon umetnikov; 17.00 Medijska komunikacija; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Pravica do ljubezni; 18.30 Ključavničarna luknja; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Argumenti; 22.00 Čas v sliki; 22.30 Šport; 0.00 Čas v sliki.	9.00 Živ žav, pon.; 9.50 Zalujoči ostali; 11.25 Strast in paradiz; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Slovenija; 17.35 Spored za otroke; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Razdvojeni svet; 22.00 Marlboro Music Show; 22.30 Dnevnik; 22.55 Sova: Alf, Inšpektor Morse, V znamenju zvezd.
ČE 18. 4.	14.00 Kung Fu; 15.00 Otroški spored; 15.55 Za najmlajše; 17.10 Wurlitzer; 18.00 Čas v sliki; 18.05 Mi; 18.30 Baywatch - reševalni plavalci; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Hopala; 21.10 Pogledi s strani; 21.30 Tajna zveza vrtnice 23.00 Mož za umor; 0.05 Čas v sliki.	17.05 Leksikon umetnikov; 17.15 Arabci in Evropa; 18.00 Pravica do ljubezni; 18.30 Povej resnico; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Notranje-politični report; 21.00 Za ljubitelje filma; 21.20 Pozor, kultura; 22.00 Čas v sliki; 22.30 Klub 2; Čas v sliki.	9.00 Grizli Adams; 9.55 Popolni vohun; 15.50 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 18.35 Spored za otroke; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Simonon; 21.05 Tednik; 22.10 Dnevnik; 22.30 Sova: Ti in jaz, Inšpektor Morse; 23.40 Video strani.
PE 19. 4.	13.35 Roseanne; 14.00 Pravnik Kreuzberg; 14.45 Bodoči mojstri; 15.00 Otroški spored; 16.10 Za najmlajše; 18.00 Čas v sliki; 18.30 Baywatch; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Euro-cops: Zocker; 21.25 Pogledi s strani; 21.35 Tajna zveza vrtnice; 23.05 Šport; 23.25 Ostrastrelec Ringo.	15.55 Leksikon umetnikov; 16.05 Pokvarjena poročna noč; 17.30 Oskubljeni klovn; 18.00 Pravica do ljubezni; 18.30 Milijsko kolo; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Diagnoza; 21.00 Znanost specialno; 21.15 Šiling, gospodarski magazin; 22.00 Čas v sliki.	9.00 Klub Klobuk; 10.10 Simonon; 15.40 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 18.10 Spored za otroke; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Po otoplitvi; 21.15 heroji; 22.10 Dnevnik; 22.30 Sova: Dragi John, Ves tvoj.
SO 20. 4.	15.30 Otroški spored; 17.10 Abeceda športa; 17.30 Countdown; 18.00 Čas v sliki; 18.05 Snidenje; 18.30 Baywatch - reševalni plavalci; 19.20 Prijeti za besedo; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Rudi-Carell-show; 21.50 Model in vohun; 22.40 Supercops: Dva blazna psa; 0.15 Čas v sliki.	14.00 Babilonski dediči; 15.00 Iz parlamenta; 16.00 Moja najljubša viža; 17.00 Draga družina; 18.00 Veliko družine; 18.30 Alpe-Jadran-magazin; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Življenje je dolga mirna reka; 21.45 Čas v sliki; 21.50 Šport; 22.20 Hektiki.	9.00 Radovedni Taček; 9.30 Zgodbe o Poluhcu; 9.45 Hišica brez koles; 10.00 Alf; 16.20 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Hugo, povodni konj; 18.35 Zdej pa po slovensko; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.35 Titanic; 22.10 Dnevnik; 22.30 Sova: Na zdravje!
NE 21. 4.	9.05 Kdor moti slavčka; 15.30 Otroški spored; 17.10 X-Large; 18.30 Baywatch - reševalni plavalci; 19.50 Lotto: žreb; 19.30 Čas v sliki; 18.48 Šport; 20.15 Jaz o sebi; 21.15 Hawelka; 22.00 Vizije; 22.05 Le Cinesi; 23.15 Od blusa k dunajski pesmi; 0.00 Čas v sliki.	12.30 Kulturni obzornik; 13.00 Dober dan, Koroška ; 15.00 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Veliko družine; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega tožilca; 20.15 Sam proti mafiji; 21.55 Čas v sliki; 22.05 PSY; 23.35 Hunter; 0.20 Čas v sliki.	9.00 Otroška matineja; 9.50 Mesečeva ura; 10.15 V znamenju zvezd; 10.45 Muppet Show; 14.40 Saga o Forsytilh; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 To je tisto; 18.50 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Posel je posel; 20.40 Zdravo; 21.25 pesmi za Eurosong '91; 22.25 Sova.
PO 22. 4.	14.10 Vrnitev angela; 15.00 Otroški spored; 16.10 Za najmlajše; 17.10 Wurlitzer; 18.00 Čas v sliki; 18.05 Mi; 18.30 Baywatch - reševalni plavalci; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Pogledi s strani; 21.25 Peter Strom; 22.15 Pasijon ljubezni.	16.36 Leksikon umetnikov; 16.45 Pekli, čarovnice, svetišča; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Veliko družine; 18.30 Zbijalci šal; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Gozdarska hiša Falkenau; 21.08 Compass; 22.00 Čas v sliki; 22.30 Ob vsaki uri ga najdem.	9.00 Ciciban, dober dan; 15.00 Obzorja duha; 15.20 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 18.25 Spored za otroke; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Kdor pride preporno; 22.10 Dnevnik; 23.20 400 let slovenske glasbe; 0.10 Sova: Ray Bradbury Theatre.
TO 23. 4.	13.35 Roseanne; 14.00 Waltonovi; 14.45 Bodoči mojstri; 15.00 Otroški spored; 16.10 Za najmlajše; 17.10 Wurlitzer; 18.00 Čas v sliki; 18.05 Mi; 18.30 Baywatch; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Po sledovih Jamesa Cooka; 21.07 Pogledi s strani; 21.15 Sestri dvojčici; 22.45 Šport.	16.50 Leksikon umetnikov; 17.00 Radioaktivnost - korist ali riziko; 17.30 Orientacija; 18.00 Veliko družine; 18.30 Dobro tuli, lev; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Da ali ne; 21.07 Zunanje-politični report; 22.00 Čas v sliki; 23.30 Klub 2; Čas v sliki.	9.00 Zgodbe iz školjke; 15.05 Mozaik; 17.00 Dnevnik; 18.10 Spored za otroke; Periskopov taček, Črni tulipan; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Strast in paradiz; 20.55 Novosti založb; 21.05 San Remo; 22.05 Dnevnik; 22.25 Sova: Black Adder.

Z nami na Krk!

Iz raznih vzrokov nismo uspeli organizirati napovedano potovanje po severozahodni Evropi. Odločili pa smo se za devetdnevno potovanje od 5. do vključno 13. maja letos z avtobusom in ladjo na jug, na grški otok Krk (Korfu) v otranski morski ožini med Italijo in Grčijo. Proga našega potovanja poteka z avtobusom ob italijanski obali do pristanišča Brindisi. Od tam nočna vožnja z večtisočtonskim trajektom v štiri-posteljnih kabinah na otok Krk, povratna vožnja z ladjo bo podnevi. Krk je znan kot otok cvetja in večne pomladi, že avstrjska cesarica Elizabeta je imela tam svojo letno rezidenco. Na poti proti cilju in na povratku bomo trikrat prenočili v Italiji in štirikrat v istem hotelu na Krku, povsod na osnovi polpenziona - večerja in zajtrk. Vse sobe imajo WC in prho ali kopalno kad. Na otoku bo možno kopanje in ogled znamenitosti.

Cena potovanja v dvoposteljni sobah 5.000, za enoposteljno doplačilo 980 šil. Prosimo za čimprejšnjo prijavo po telefonu, dopoldne (0463) 51 37 52, popoldne (0463) 21 07 04 ali pri Milki Kokot, telefon (0463) 51 43 00/40

Janez Weiss za Zvezo koroških parizanov

Alarmantno zdravstveno stanje naših šolarjev

CELOVEC. - Koroška deželna skupina Zveze socialističnih učiteljev je nedavno tega v tiskovni izjavi opozorila na alarmantno zdravstveno stanje šolarjev. V tej zvezi se društvo v bodoče želi s tako imenovano iniciativo „zdrav otrok“ bolj posvetiti zdravju naših šolarjev. Starši, učitelji in zdravniki, ki pri tem sodelujejo, v prvi vrsti kritizirajo, da je šolska zdravstvena oskrba v večini koroških okrajev - z izjemo Celovca in Beljaka - nezadovoljiva.

Še bolj kritična pa je situacija na ljudskih šolah, saj zaradi pomanjkanja zdravnikov opravljajo zdravstvene preglede le za otroke prvega in četrtega razreda.

Analize so pokazale, da ima v prvem razredu že tretjina šolarjev gnile zobe, 15 odstotkov otrok pa ima probleme zaradi slabe drže. Od 73.484 zdravniško pregledanih šestletnih šolarjev jih je v šolskem letu 88/89 1.095 trpelo za bronhialno astmo, 4.001 zaradi raznih alergij, 8.354 jih je slabo videlo, 21.442 je imelo poškodovane zobe, 1.371 kronična kožna obolenja, 11.296 poškodbe na hrbtenici in hrbtnem košu, 19.395 pa napačno oblikovane noge.

Delavska zbornica razširila servisno ponudbo

CELOVEC. - Nekako od konca marca dalje je delavska zbornica v Celovcu povečala svojo servisno in posvetovalno ponudbo. Na področjih delovnega in socialnega prava ter varstva potrošnikov (Konsumentenschutz) bo strokovnjak odslej na voljo vsak četrtek tudi zvečer od 16.30 do 19.30. Posvetovanje je brezplačno, če imate na teh področjih kakšen problem, pa se lahko pozanimате oziroma s strokovnjakom posvetujete tudi po telefonu (0463 5870).

V tej zvezi delavska zbornica še opozarja, da bosta knjižnici v Beljaku in Celovcu odslej odprti tudi ob petkih popoldne (v Beljaku od 12. do 16. ure, v Celovcu od 11. do 16. ure). Knjige si lahko izposodite brezplačno.

RADIO KOROŠKA

18.10-19.00

SLOVENSKE ODDAJE

Sreda, 17. 4. Glasbena sreda
Večerna 21.05-22.00 F. Lipuš: Srčne pege - odlomek iz novega romana

Četrtek, 18. 4. Rož - Podjuna - Zilja

Petek, 19. 4. Zvočno pismo

Sobota, 20. 4. Od pesmi do pesmi - od srca do srca

Nedelja, 21. 4.

6.30 - 7.00 Dobro jutro na Koroškem
Duhovna misel (žpk. C. Demšar)
18.10 - 18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 22. 4. Projektni dnevi slov. gimnazije na Suhi

Torek, 23. 4. Partnerski magazin

Dober dan, Koroška

Spored za 21. 4. 1991, ob 13.00 uri

- Svetovni slovenski kongres bo povezal Slovence po vsem svetu
- Koedukativna vzgoja v Mohorjevih dijaških domovih
- Igralska skupina KPD v Šmihelu je uprizorila Plavtova Dvojčka
- Poleti spet jezikovne počitnice v Novem mestu
- Starejši ljudje - nosilci družine in svetovalci mlajšim

Projektni dnevi dijakov slovenske gimnazije na Suhi

Od 11. do 13. aprila je bila Suha z okoliškimi vasmi prizorišče projektnih dni 6. A razreda slovenske gimnazije.

Skupina s profesorjem Romanom Voukom je skušala ugotoviti stopnjo zavesti za vprašanja varstva okolja.

Profesor Janez Tehovnik je med drugim s svojimi dijaki na osnovi statistik, dokumentacijskega gradiva in povpraševanja raziskoval premike v strukturi prebivalstva, opuščene kmetije nekoč in danes.

Dijakinje in dijaki v krogu prof. Štefana Pinterja so iz pogoovorov s starejšimi želeli zvedeti nekaj več o položaju ženske v kmečkem okolju nekoč.

Dr. Teodor Domej pa je priskočil na pomoč pri poizvedovanju o hišnih in ledinskih imenih.

SAK spet na 1. mestu

Priložnost je bila velika, zavzetost tudi, in končno je bil temu ustrezen tudi rezultat: SAK je po tesni zmagi (1 : 0) nad ASK Celovcem spet zavzel vrh lestvice koroške lige, saj je doslej vodeči Trg dosegel na domačem igrišču le remi brez golov proti predzadnjemu Šentvidu.

Tekma SAK v Šentpeteru se je začela zelo izenačeno. Prednost igralcev SAK zaradi boljše tehnike so

domačini izenačili z večjo borbenostjo. Toda po prvih 15 minutah je SAK povsem prevzel iniciativo in dejansko navalil na vrata ASK. Vrstile so se lepe priložnosti za zadetek, toda naposled je bil uspešen le eden, in sicer najboljši igralec na igrišču Goran Stanislavljevič, ki je z glavo dosegel odločilni gol.

Pravzaprav res škoda, da SAK ni mogel izkoristiti obilice priložnosti za zadetek. Tako

je zamudil ugodno priložnost, da bi znatno izboljšal svoje razmerje doseženih in prejetih golov, kar bi se mu utegnulo maščevati v primeru, da bi bil na vrhu s kakim drugim klubom z enakim številom točk. Po drugi strani pa so bili gledalci in navijači SAK v negotovosti prav do zadnje minute, saj se je že dostikrat zgodilo, da je v takem primeru nasprotnik po sreči izenačil.

Lojze Sadjak (na sredini) je bil tudi tokrat opora soigralcem.

Škoda za točke

Šmihelčani so vsekar pričakovali drugačen rezultat v podjurskem derbiju z Železno Kaplo. Seveda so upali na zmago, saj bi se z njo lahko rešili najhujših skrbi. Toda proti Kapelčanom, ki zdaj zasedajo tretje mesto, so izgubili z 1 : 2, poleg tega pa so izgubili še Walterja, ki ga je sodnik izključil. Nasploh so se minuli vikend lahko veselili le Dobrolčani, ki so premagali Galicijo z 1 : 0, toda zmagoviti gol so si gostje dali kar

sami, Globasnica pa je izgubila v Labotu z 1 : 3. Prav tako niso bili najbolj zadovoljni Bilčovščani, ki so se iz Rude sicer vrnili z eno točko (0 : 0), toda proti zadnjemu na lestvici so pričakovali kaj več. Povrh pa je bil remi še kar ugoden rezultat, kajti domačini so bili boljši na igrišču. Tudi Selani so v 2. razredu sicer dosegli dve točki proti Krivi Vrbi, toda zmagali so z veliko sreče, saj so gostje proti koncu silovito napadali

Krausler (desno) je pokazal solidno igro.

NOGOMETNO OGLEDALO

ASK Celovec - SAK 0 : 1 (0 : 1)

Šentpeter, 900 gledalcev, sodnik Gajšek (dober); **postava SAK:** Preschern; **Ramšak** (44. Čertov), F. Sadjak, **Krausler**, Kreutz; **L. Sadjak**, Galo, M. Sadjak, Blažs; **Stanislavljevič** (86. Šmid). **Gol za SAK:** Stanislavljevič (24.). **Ostali rezultati:** Wietersdorf - ATUS Borovlje 0 : 1, Mölltal - Klopinj 3 : 1, ATSV Wolfsberg - Pliberk 0 : 2, Trg - FC Šentvid 0 : 0, Breže - Matri 0 : 3, Rapid Lienz - VSV/Beljak 1 : 1.

Ruda - Bilčovs 0 : 0 (0 : 0)

Ruda, 250 gledalcev, sodnik W. Mayer (brez napak); **postava Bilčovsa:** Katnik; Partl, Rauter (34. F. Quantschnig), Schellander, J. Kuess; Stojilkovski, Hobel, Ogris, W. Kuess; Weichboth (79. Rasi), A. Quantschnig. **Ostali rezultati:** Rožek - Liebenfels 1 : 2, Šentandraž - Vetrinj 0 : 0, Oberglan - ASV Celovec 2 : 2, Žitara vas - Mostič 3 : 4, Žrelec - Treibach 1 : 3, Bad St. Leonhard - Velikovec 1 : 1.

Sele - Kriva vrba 1 : 0 (0 : 0)

Sele, 150 gledalcev, sodnik Feichter (soliden); **postava Selanov:** Užnik; **Radosavljevič**, Božič, **Fl. Oraže**, Kulmež; Čertov, Z. Oraže, A. Mak; Hribernik, A. Oraže (55. M. Mak), **M. Oraže**. **Gol za Sele:** Mario Oraže (83.)

Koroška liga

1. SAK	18 11 5 2 21:7	27
2. Trg	18 10 6 2 20:6	26
3. Pliberk	18 11 3 4 25:10	25
4. Matri	18 9 5 4 29:16	23
5. Wietersdorf	18 8 5 5 25:20	21
6. Rapid Lienz	18 5 10 3 16:14	20
7. Breže	18 7 3 8 22:21	17
8. VSV Beljak	18 5 6 7 24:23	16
9. Wölltal	18 6 3 9 24:21	15
10. ASK	18 5 5 8 23:31	15
11. Klopinj	18 5 4 9 19:30	14
12. Wolfsberg	18 4 5 9 28:35	13
13. FC Šentvid	18 1 6 11 11:40	8
14. ATUS Borovlje	16 0 5 11 10:40	5

Spodnja liga-vzhod

1. Treibach	18 11 7 0 45:18	29
2. Vetrinj	18 9 8 1 33:10	26
3. Velikovec	18 8 8 2 39:20	24
4. Zrelec	18 8 6 4 36:20	22
5. Rožek	17 8 4 5 32:29	20
6. Liebenfels	17 6 6 5 30:27	18
7. Žitara vas	17 5 7 5 22:21	17
8. ASV Celovec	18 5 6 7 33:37	16
9. Oberglan	18 6 3 8 31:44	15
10. Bilčovs	18 4 6 8 21:27	14
11. Mostič	17 5 3 9 29:41	13
12. Šentandraž	18 3 6 9 22:47	12
13. St. Leonhard	17 2 6 9 18:28	10
14. Ruda	18 1 8 9 22:44	10

1. razred D

1. Grebinj	18 11 6 1 30:8	28
2. Metlova	18 9 8 1 32:16	26
3. Železna Kapla	18 9 6 3 29:16	24
4. Frantschach	18 10 4 4 32:22	24
5. Pokrče	18 9 6 3 25:15	24
6. Dobrla vas	18 9 5 4 38:24	23
7. St. Michael/L.	18 7 4 7 35:24	18
8. Galicija	18 6 6 6 30:25	18
9. Labot	18 7 1 10 29:45	15
10. Globasnica	18 5 4 9 32:40	14
11. Šentpavel	18 4 5 9 23:40	13
12. Šmihel	18 2 7 9 21:31	11
13. Reichenfels	18 2 3 13 15:38	7
14. Sinča vas	18 1 5 12 19:47	7

2. razred E

1. Šmarjeta	17 15 2 0 54:7	32
2. Pošta	16 10 4 2 44:18	24
3. DSG Borovlje	16 10 3 3 39:16	23
4. Sele	15 9 3 3 43:13	21
5. Heeresportverein	17 9 3 5 33:24	21
6. Welzenegg	17 8 3 6 27:20	19
7. Donava	17 7 3 7 34:43	17
8. Bistrica	15 6 4 5 34:18	16
9. Žibpolje	16 3 7 6 17:27	13
10. Kriva Vrba	17 2 5 10 22:30	9
11. Golovica	16 3 3 10 22:60	9
12. Poreče	16 1 4 11 18:62	6
13. Hörzendorf	17 0 2 15 15:64	2

V namiznem tenisu skoraj vse jasno

Koroško namiznoteniško prvenstvo se izteka. Odprta je samo še odločitev o naslovu prvaka koroške lige, končna kandidata pa sta Landskron in Kotmara vas. V predzadnjem kolu sta namreč obe ekipi zmagali in zasedata prvi dve mesti le z eno točko razlike. Zdaj velja vsa pozornost petku, ko bo v Landskronu na sporedu odločilna tekma med neposrednima tekmečema (Ljudska hiša, 19.00).

V nižjih razredih pa je prvenstvo že končano. Ob tem je žalostna vest, da je v spodnji ligi prenehal nastopati SSK Obir, ki je po jesenskem delu bil še na izvrstnem petem mestu. Kakor nam je povedal sekcijski vodja Franc Jožef Smrt-

nik, ima ekipa težave, da bi nastopala v polni zasedbi. To je še posebej škoda spriču tega, da je bil tudi na lestvici posameznikov legionar SSK Obir Robert Babič jeseni na prvem mestu.

Brez tovrstnih težav je namiznoteniško prvenstvo zaključil tudi NTK Bilčovs, ki pa je moral tudi v vigrednem delu priznati premoč prve ekipe iz Podrožice in ji podlegel s 3 : 7. Sicer pa so igralci NTK Bilčovs kljub temu z doseženim lahko zadovoljni, saj so tudi v razporedu posameznikov vsi igralci na sprednjih mestih: Marko Kupper je s samo dvema porazoma v vsej sezoni drugi, mesta od 7 do 9 pa so zasedli Andrej Mohar ter Rupert in Hanzi Gasser.

ŠAH

Remi po kombinaciji

V pogovorih o šahu večkrat slišimo, da se je partija končala z delitvijo točke, potem ko je eden od nasprotnikov ponavljal poteze z večnim šahom. To se največkrat zgodi, ko slabša stran z žrtvami materiala izsili večni šah. Dobri šahisti poznajo vse osnovne sheme in v odločilnih trenutkih brez pomislekov remizirajo. Vaša naloga je, da ugotovite, kako beli, ki je na potezi, izsili remi.

SŠZ: perspektivni mladinci

Sahisti Slovenske športne zveze imajo v svojih vrstah perspektivne mladince, ki so že sedaj močna opora v tekmoivanju SŠZ v koroškem prvenstvu. To se je še posebej izkazalo preteklo soboto v prvenstveni tekmi v spodnji ligi-vzhod proti močni ekipi WAC iz Wolfsberga. Zaradi drugih obveznostih nekaterih odraslih igralcev so morali tekmovati kar trije mladinci, ki pa so se z dvema zmagama (Dunja Lukan in Marko Gallob) ter remijem (Boris Gallob) odlično odrezali in SŠZ/Carimpex I zagotovili zmago. Tekma se je končala z rezultatom 5,5:2,5, tako da se je prva ekipa SŠZ spet povzpela za nekaj mest na lestvici in je sedaj šesta. Poleg dveh zmag in remija mladincev je partijo dobil še odlični

Arnold Hattenberger, remizirali pa so Silvij Kovač, Alojz Gallob, Franci Rulitz in Franc Kolter.

V 1. razredu-vzhod pa je moštvo SŠZ/Drava II igralo neodločeno 4:4 proti ekipi iz Wietersdorfa. Zmagala sta Robert Hedenik in Jožko Boštjančič, remizirali mag. Peter Waldhauser, Ivan Lukan in Tončka Einspieler,

izgubila sta sta Rupert Reichmann in Boris Gallob.

Neodločeno (4:4) sta se razšli tudi ekipi SSK Obir iz Železne Kaple in SG RBB Wolfsberg. Za SSK Obir sta zmagala Jokovič in Moser, remizirali so Hans-Christian Wolte, Johann Wolte, Jammer in ravnatelj Hanschou, medtem ko sta Harald Wolte in Topar izgubila.

Hattenberger je nadaljeval svojo serijo zmag.